

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
w roku akademickim 2024/2025
Wydział Prawa

Liczba studentów łącznie: **2 156** (stan na 31.12.2024 r.)

w tym:

na studiach stacjonarnych: **1 152**

na studiach niestacjonarnych: **1004**

Liczba uczestników studiów doktoranckich: **0**

Liczba uczestników studiów podyplomowych: **96** przyjętych, ukończyło - **95**.

**1. MONITOROWANIE KOMPETENCJI I DOŚWIADCZENIA ORAZ
KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH I INNYCH OSÓB
PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA ZE STUDENTAMI I DOKTORANTAMI**

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami i doktorantami na Wydziale Prawa UwB odbywa się według następujących kryteriów zawartych w § 4 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku:

1) systematyczna analiza i ocena pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich

W roku akademickim 2024/2025 systematyczna analiza i ocena kadry badawczo-dydaktycznej, badawczej i dydaktycznej pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich odbywała się w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r., poz. 574 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. poz. 1861) wydanego na podstawie art. 81 Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym (wskazanej powyżej) oraz przepisy wewnętrzuczelniane i wewnątrzwydziałowe dotyczące monitorowania standardów akademickich w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Jak co roku, dziekan we współpracy z prodziekanami dokonał analizy i oceny kadry badawczo-dydaktycznej pod kątem zapewnienia kadrowego w oparciu o karty obciążeń

dydaktycznych pracowników zatrudnionych na Wydziale Prawa.

Szczególny nacisk położony został na wymóg dotyczący minimalnej liczby godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, do którego odnosi się art. 73 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Obciążenia kadrowe dla wszystkich kierunków i poziomów kształcenia prowadzonych na wydziale ustalono przed rozpoczęciem roku akademickiego 2024/2025 i dokonano powtórnego sprawdzenia ich prawidłowości przed rozpoczęciem semestru letniego 2024/2025. Ponadto zobligowano kierowników katedr oraz przekazano stosowne informacje na posiedzeniach Rady Wydziału o konieczności zapewnienia godzin dydaktycznych doktorantom ze Szkoły Doktorskiej, w szczególności III i IV roku studiów.

W roku akademickim 2024/2025 prowadzona była systematyczna analiza i ocena kadry naukowo-dydaktycznej pod kątem działalności naukowej nauczycieli akademickich na podstawie corocznych ankiet pracowników na potrzeby wynagrodzenia motywacyjnego (tzw. premii dziekańskich). W roku ak. 2024/2025 w ramach systemu motywacyjnego utrzymano w mocy dodatki dziekańskie. Zgodnie z Decyzją nr 2/2025 Dziekana Wydziału Prawa UwB z dnia 15 stycznia 2025 r. w sprawie zasad przyznawania okresowego dodatku kwotowego oraz dodatku zadaniowego za 2024 r. dziekan raz w roku przyznaje pracownikom dodatki za działalność naukową i organizacyjną na podstawie wypełnionych przez pracowników ankiet, które jednocześnie stanowią jeden ze sposobów weryfikacji ich aktywności.

Dostosowano uniwersytecki system EVA do wymogów i warunków ankiet składanych przez pracowników Wydziału Prawa. Ankiety złożone zostały w systemie EVA (*online*) w terminie do 10 lutego 2025 r. Systematyczna analiza i ocena nauczycieli akademickich polegała na zapoznaniu się ze złożonymi przez pracowników badawczych, badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych ankietami, w których sprawozdający wskazywali na cztery najwyżej punktowane pozycje naukowe opublikowane w okresie sprawozdawczym oraz podawali liczbę uzyskanych punktów według zasad określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (ze zm.) oraz w oparciu o Komunikat Ministra Nauki z dnia 5 stycznia 2024 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów. Dodatkowo premiowane były wnioski o granty składane w trybie konkursowym. Pracownicy otrzymywali również premiowe punkty za cytowanie w swoich pracach artykułów opublikowanych w czasopismach wydziałowych: Białostockie Studia Prawnicze, Miscellanea Historico-Iuridica i EEJTR.

Działające na Wydziale czasopisma naukowe mają wysoką punktację na liście MNiSW: Białostockie Studia Prawnicze – 140, Miscellanea Historico-Iuridica – 100, a Eastern European Journal of Transnational Relations – 70 pkt. Dodatkowo, Białostockie Studia Prawnicze są w bazie Scopus oraz włoskiej liście ministerialnej ANVUR.

Ocena działalności naukowej nauczycieli akademickich odbyła się w marcu 2025 r. w oparciu o ankietę oceny pracownika do celów wynagrodzenia motywacyjnego, w której wykazywano aktywność publikacyjną (w oparciu o ministerialne kryteria ewaluacji jakości działalności naukowej), kierowanie i wykonawstwo w projektach badawczych oraz sporządzanie ekspertyz, a także udział w redakcjach czasopism naukowych, radach naukowych wydawnictw itp. oraz inne działania organizacyjne pracownika na rzecz Uniwersytetu w Białymstoku.

Celem wspierania rozwoju naukowego pracowników utrzymana w mocy została Decyzja Dziekana nr 3/2025 z dnia 15 stycznia 2025 r. w sprawie jednorazowego dodatku za działania projakościowe. Zgodnie z ww. decyzją dodatek otrzymuje pracownik Wydziału Prawa, który w danym roku opublikował artykuł naukowy w czasopiśmie zagranicznym, którego punktacja na podstawie aktualnej Listy Czasopism Ministra Nauki odpowiada minimum 100 punktom dla nauk humanistycznych i społecznych i/lub opublikował recenzowaną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo z poziomu II Listy Wydawnictw Ministra Edukacji i Nauki. W roku ak. 2024/2025 10 osób otrzymało dodatek jednorazowy za działania projakościowe.

Wydział stale wspiera i motywuje do rozwoju naukowego i dydaktycznego. Środki te są przeznaczane na dofinansowanie artykułów i monografii punktowanych, tłumaczeń publikacji i wniosków grantowych, udziału w konferencjach naukowych i szkoleniowych, organizacji konferencji itp. W myśl decyzji nr 22/2024 podział środków na katedry uwzględnia następujące kryterium: prof./dr hab.: 3900 zł, dr: 2600 zł, mgr: 1300 zł. Kierownik katedry/zakładu/pracownik zobowiązany jest nadzorować wydatkowanie środków, przestrzegając przy tym zasady, że 70% przyznanej pracownikowi kwoty powinno pozostać w dyspozycji każdego pracownika, zaś w przypadku podjęcia przez kierownika katedry lub mniejszej jednostki organizacyjnej decyzji o przeznaczeniu pozostałych 30% na inne cele, niezbędne jest poinformowanie o tym fakcie dysponenta powyższych środków.

Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wydział finansuje koszty postępowań doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich pracowników. Ponadto, konstituowana jest seria wydawnicza Monografie Wydziału Prawa. Koszty druku monografii

w wysokości do 4 000 zł. pokrywa wydział ze środków własnych.

Podtrzymana została regulacja dotycząca odbywania staży naukowych lub dydaktycznych przez osoby z zewnątrz. Chcąc odbyć staż na Wydziale Prawa UwB są one zobowiązane do wypełnienia formularza dołączonego do Decyzji nr 7/2021 i postępowania zgodnego z jej wytycznymi.

System wsparcia kadry stymuluje jej rozwój, stabilizuje zatrudnienie i motywuje do wszechstronnego doskonalenia naukowego i dydaktycznego, w szczególności umiędzynarodowienia. Wydział Prawa partycypuje w projekcie Regionalna Inicjatywa Doskonałości, w ramach którego przyznano środki w wysokości 4 784 881,00 zł. na okres czterech lat. Pracownicy wydziału składają wnioski o dofinansowanie działań mających na celu podniesienie jakości badań naukowych poprzez umiędzynarodowienie, np. dofinansowanie monografii opublikowanych w prestiżowych zagranicznych wydawnictwach, publikacji artykułów naukowych w czasopismach indeksowanych w bazach Scopus i Web of Science, staży zagranicznych, czynnego udziału w zagranicznych konferencjach naukowych.

W okresie czerwiec-grudzień 2024 r. pracownicy Wydziału Prawa złożyli do NCN łącznie 27 wniosków na łączną kwotę 6 613 497,00 zł. Natomiast w okresie styczeń-czerwiec 2025 r. złożono 10 wniosków na łączną kwotę 8 906 510,00 zł.

Projekt dr. Marcina Kryńskiego w konkursie NCN Miniatura otrzymał dofinansowanie w kwocie 13 262 zł. Dodatkowo pracownicy Wydziału Prawa otrzymali granty w ramach konkursu Nauka dla Społeczeństwa – „Transfer wyników B + R z uczelni województwa podlaskiego do otoczenia gospodarczo-społecznego”, prof. dr hab. Joanna Sieńczyło-Chlabicz, kwota dofinansowania 425 615 zł.; Nauka dla Społeczeństwa - „W obronie bezbronnych. Prawnokarna ochrona zwierząt wobec zmiany ich postrzegania w społeczeństwie”, dr Diana Dajnowicz-Piesiecka, kwota dofinansowania 379 155 zł.

W roku akademickim 2024/2025 systematyczna analiza i ocena kadry badawczo-dydaktycznej, badawczej i dydaktycznej pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich odbywała się na podstawie informacji składanych przez nauczycieli akademickich do sekretariatu Wydziału Prawa i umieszczanych w systemie POLON. Stosowne informacje (udział konferencjach krajowych i międzynarodowych, ich organizację, uczestnictwo w kongresach, sympozjach, zjazdach, forach itp.) pracownicy przekazywali kierownikom katedr, którzy wyrażali zgodę na przyznanie środków finansowych na ich realizację, a dziekan wyrażał akceptację.

Na stronie internetowej wydziału w zakładce Wydział Prawa, podzakładce Nauka

widnieje podzakładka „konkursy na badania naukowe”, w której zamieszczane są aktualne informacje dotyczące krajowych i międzynarodowych konkursów, natomiast w zakładce Wydział Prawa, podzakładka Pracownik, podzakładka Wyjazdy, Konferencje, Staże „staże naukowe i dydaktyczne”, w której umieszczono Decyzję nr 7/2021 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie regulaminu odbywania staży naukowych lub dydaktycznych na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Decyzja ta ma na celu usprawnienie możliwości odbywania staży przez badaczy z zewnątrz oraz Zarządzenia Rektora w sprawie kierowania nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku na krajowe i zagraniczne staże.

Pracownicy wydziału na bieżąco otrzymują drogą mailową informacje na temat warsztatów i szkoleń z zakresu pisania projektów, udoskonalania technik dydaktycznych oraz możliwości udziału w konkursach.

Ocena działalności nauczycieli akademickich pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych odbywa się na bieżąco.

2) systematyczna analiza i ocena obsady zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami i doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych (specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami

W roku akademickim 2024/2025 odbywała się systematyczna analiza i ocena obsady zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich pod kątem zgodności ich kwalifikacji zawodowych (np.: specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami. Programy studiów i ich zmiany konsultowane są z Radą Konsultacyjną Wydziału Prawa, której skład jest aktualizowany. Obsada zajęć zawsze następuje z uwzględnieniem naukowej oraz dydaktycznej specjalizacji poszczególnych pracowników i przybiera wymiar zapewniający najwyższą ich jakość. Kryterium doboru stanowi doświadczenie naukowe, zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne. Rekrutacja na stanowiska nauczycieli akademickich prowadzona jest w drodze konkursów zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz według procedur określonych w Statucie UwB. W roku akademickim 2024/2025 zatrudniono 3 nowych pracowników. Kadra realizująca kształcenie odznacza się wysokim i uznanym dorobkiem naukowym oraz wszechstronnym przygotowaniem dydaktycznym. Potwierdzeniem tego jest wysoka ocena Polskiej Komisji

Akredytacyjnej wizytującej kierunek Bezpieczeństwo i prawo w marcu 2025 r. (pozytywna ocena).

Obsady zajęć dydaktycznych dokonywał Dziekan Wydziału w porozumieniu z kierownikami katedr, zakładów i pracowni, którzy w razie stwierdzenia nieprawidłowości niezwłocznie podejmowali kroki, mające na celu wyeliminowanie tychże.

W zakresie oceny jakości dydaktyki brane są pod uwagę opinie studentów wyrażone w ankietach oraz hospitacje zajęć dokonywane przez dziekana lub upoważnionych przez niego kierowników katedr/zakładów/pracowni. Wyniki ankietyzacji i hospitacji w każdym roku akademickim są poddawane analizie w sprawozdaniu z funkcjonowania wydziałowego systemu jakości kształcenia, a wnioski z niej płynące pozwalają na podjęcie stosownych działań w celu doskonalenia jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych przez poszczególnych członków kadry. W kilku przypadkach wyniki ankiet były wyjątkowo negatywnie krytyczne dla nauczycieli akademickich. Dziekan w indywidualnych rozmowach z tymi pracownikami zobowiązał ich do poprawy jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, sposobów zaliczania zajęć i relacji ze studentami. Ponadto Wydział Prawa prowadzi intensywny program współpracy ze szkołami średnimi, za który odpowiada specjalnie powołany zgodnie z Decyzją nr 6/2023 z dnia 18 marca 2023 r. zespół kierowany przez Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy ze szkołami. Istnieje osobna zakładka na stronie internetowej wydziału poświęcona ofercie dla szkół. Wydział podpisał także porozumienia o współpracy oraz o klasach patronackich. Dodatkowo prowadzona jest działalność ukierunkowana na wsparcie nauczycieli (np. Forum dyskusyjne „Prawo na maturze z WOS”).

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Podejmowane przedsięwzięcia świadczą o wysokiej dbałości wydziału o monitorowanie kompetencji i kwalifikacji pracowników badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych.

Nadal należy dążyć do zwiększenia efektywności składanych wniosków o finansowanie projektów badawczych.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacja WZJK zalecająca zwiększenie liczby składanych wniosków o finansowanie projektów badawczych została częściowo zrealizowana poprzez udział pracowników w szkoleniach oraz stały monitoring informacji o konkursach dotyczących

projektów badawczych i przekazywanie ich pracownikom. Pracownicy wydziału brali udział w szkoleniach i spotkaniach nt. źródeł finansowania projektów badawczych (m.in. 06.06.2025 r.). Nadal zobowiązani są do składania co najmniej jednego wniosku grantowego w każdym roku akademickim. Podjęto jednak działania na rzecz modyfikacji tego obowiązku. Zgłoszony projekt obejmuje złożenie wniosku raz na 2 lata i alternatywne sporządzanie ekspertyz. Ponadto, premiowane są projekty, które spełniają warunki do uwzględnienia przy ewaluacji Wydziału Prawa UwB. Informacje o nich zawierane są w corocznej Ankiecie oceny pracownika. Pracownicy na bieżąco otrzymują informacje o konkursach zarówno na stronie internetowej wydziału, jak i w indywidualnie wysyłanych mailach służbowych.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Ocena procesu kształcenia na Wydziale Prawa UwB odbywa się według kryteriów zawartych w § 5 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. W roku akademickim 2023/2024 na Wydziale Prawa na potrzeby monitorowania procesu kształcenia opierającego się na analizie i ocenie programów kształcenia oraz ich realizacji decyzją dziekana¹ powołano na wszystkich kierunkach studiów na dany rok akademicki odpowiednie zespoły. Składają się one z co najmniej trzech nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na poszczególnych kierunkach. Zespoły te dokonują analizy i oceny:

- 1) zgodności koncepcji kształcenia ze strategią uczelni,
- 2) adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się,
- 3) zgodności programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów,
- 4) prawidłowości stosowania punktów ECTS,
- 5) zgodności treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów,
- 6) sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostępu studentów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania,

¹ Decyzja nr 1 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia (ze zm.).

- 7) systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się,
- 8) realizacji programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się,
- 9) monitoringu karier studentów i absolwentów studiów (na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich - Biuro Karier), osób ubiegających się o stopień doktora i osób, które uzyskały ten stopień, prowadzonego przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, oraz wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

Głównym celem monitorowania było określenie, czy program studiów, jego realizacja oraz stosowane metody dydaktyczne i weryfikacji efektów uczenia się są zgodne z założeniami Polskiej Ramy Kwalifikacji, strategią rozwoju uczelni, a także z aktualnymi wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami interesariuszy zewnętrznych. Ocenie podlegały zarówno aspekty formalne, jak i praktyczne, dotyczące m.in. stopnia elastyczności programu, poziomu zaangażowania studentów i kadry akademickiej, a także możliwości wyboru ścieżek kształcenia oraz udziału studentów w badaniach naukowych i praktykach zawodowych.

W terminie do dnia 15 września 2025 r. Zespoły do spraw monitorowania procesu kształcenia (dalej jako: Zespoły) na wszystkich kierunkach studiów oraz studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale Prawa przedłożyły dziekanowi sprawozdania z tego zakresu. Na ich podstawie wyprowadzono szereg wniosków. Część z nich jest analogiczna do poprzednich lat (brak zmian programowych), część zawiera nowe informacje i rekomendacje.

Ustalono, że:

Ad. 1) występuje spójność koncepcji kształcenia ze strategią uczelni na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Zespoły uznały, że obowiązujące koncepcje kształcenia są zgodne z misją Uniwersytetu w Białymstoku, jak również stanowią odzwierciedlenie w przyjętej strategii, która została określona w uchwale nr 3057 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie Strategii Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2022-2030. Na wszystkich kierunkach realizowane są cele operacyjne wskazane w strategii rozwoju UwB, w tym w szczególności, wysoka jakość kształcenia obejmująca stałe dostosowywanie kierunków kształcenia do wymogów najnowszych osiągnięć naukowych, potrzeb otoczenia i oczekiwań uczestników procesów kształcenia; prowadzenie kierunków kształcenia o profilu praktycznym w zależności od potrzeb rynku pracy; wdrażanie aktywizujących,

innowacyjnych metod kształcenia; indywidualizację ścieżki rozwoju studenta; prowadzenie studiów podyplomowych i innych form kształcenia; krzewienie kultury i postaw obywatelskich; popularyzację wiedzy, kompetencji, kształcenia. Strategia ta akcentuje kluczowe znaczenie interdyscyplinarności, umiędzynarodowienia, rozwoju działalności naukowo-badawczej oraz doskonalenia jakości kształcenia, w ścisłym powiązaniu z aktualnymi potrzebami społeczno-gospodarczymi zarówno regionu, jak i całego kraju. Wszystkie wymienione założenia znajdują odzwierciedlenie w procesie projektowania oraz realizacji programów kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Dotyczy to również studiów podyplomowych, w ramach których m.in. istotne jest tworzenie zespołów diagnozujących potrzeby rynku pracy oraz stałe monitorowanie potrzeb rynku pracy w zakresie kształcenia podyplomowego, coroczna aktualizacja jego oferty oraz ewaluacja jakości, współpraca z otoczeniem, promocja kształcenia podyplomowego skierowana do pracodawców, współpraca z instytucjami w celu realizacji wspólnych studiów podyplomowych. Realizowane na wydziale studia podyplomowe wpisują się w tak określony cel strategii.

W obowiązujących koncepcjach występują wymagane elementy, w tym moduły kształcenia wraz z przypisanymi efektami uczenia się. Wszystkie kierunki studiów są umiejscowione w obszarach kształcenia opisanych w Polskich Ramach Kwalifikacji (PRK) i wpisują się w obszar kształcenia w zakresie nauk społecznych. Jednocześnie zarówno nazwy kierunków studiów, stopnie, profile, jak i formy studiów są spójne. Ich określony profil kształcenia (ogólnoakademicki) również jest spójny z określonymi efektami kształcenia.

Ad. 2) występuje adekwatność programu studiów do zakładanych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Zespoły ustaliły, że liczba semestrów studiów oraz ogólna liczba punktów ECTS jest zgodna ze standardami kształcenia. Struktura programów studiów wyodrębnia moduły kształcenia, do których przypisane zostały efekty uczenia się oraz punkty ECTS uwzględniające wszystkie elementy pracy studenta niezbędne do osiągnięcia zakładanych w standardach kształcenia efektów uczenia się. W szczególności, przedmioty wchodzące w zakres programów studiów na analizowanych kierunkach stanowią logiczną i spójną sekwencję, a ich realizacja umożliwia spełnienie kryteriów określonych w standardach kształcenia. Efekty uczenia się są zasadniczo spójne z treściami kształcenia i metodami dydaktycznymi. Pozytywnie oceniono również przyjęty w ramach studiów podyplomowych opis efektów uczenia się w zakresie nauk społecznych uwzględniający poszczególne

kategorie kwalifikacji, które mają być osiągnięte przez każdego z ich uczestników.

Efekty uczenia się (zarówno na wszystkich kierunkach, jak i na studiach podyplomowych) są w pełni odwzorowane w sylabusach (treściach przedmiotów i metodach dydaktycznych). Obejmuje to zarówno przedmioty obowiązkowe, jak i fakultatywne. Spójność ta przejawia się m.in. w zharmonizowaniu treści kształcenia z wymaganiami rynku pracy, dostosowaniu zakresu wiedzy teoretycznej do realiów instytucjonalnych oraz zapewnieniu równowagi między teorią a praktyką.

Adekwatność programów studiów do zakładanych efektów uczenia się (zarówno na wszystkich kierunkach, jak i na studiach podyplomowych) potwierdza przeprowadzona przez Zespoły analiza sylabusów przedmiotów realizowanych w roku akademickim 2024/2025, zarówno ich treści dotyczących opisu przedmiotów, a także wskazanych efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji. Efekty uczenia się wraz z ich opisami wykazują spójność między treściami kształcenia i metodami dydaktycznymi. Zakładane efekty uczenia się zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (poziom 6-8).

Wprowadzone rozwiązania programowe są zgodne z przepisami prawa oraz wewnętrznymi regulacjami uczelni, a także zapewniają studentom możliwość wszechstronnego rozwoju i przygotowania do pracy zawodowej lub dalszego kształcenia.

Ad. 3) występuje zgodność programów studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowanie programu do specyfiki profilu i formy studiów na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Podobnie, jak w ubiegłym roku, w ocenie Zespołów stanowią one spójną całość, a wprowadzone moduły kształcenia w wystarczającym stopniu wyczerpują zakres wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Dodatkowo, w odpowiednim stopniu odpowiadają one specyfice profilu ogólnoakademickiego poszczególnych kierunków studiów, tworząc zestaw właściwie i logicznie powiązanych ze sobą elementów. Cechuje je również względna stabilność. Dotyczy to również studiów podyplomowych, choć ich programy (wymiar punktów ECTS i godzin) podlegają nieraz modyfikacjom.

Przedmioty wchodzące w skład programów studiów (w tym na studiach podyplomowych) zostały właściwie dobrane pod względem zawartości merytorycznej oraz formy prowadzonych zajęć. Poszczególne przedmioty w programie zostały ułożone w sposób, który umożliwia studentom dokonanie wyboru (w ramach przedmiotów o formie

fakultatywnej) przedmiotów najbardziej odpowiadających jego zainteresowaniom, a jednocześnie mieszczących się w ramach specyfiki danego kierunku studiów. Zatem, programy przewidują pewne elastyczności, polegające na tym, że student ma możliwość wyboru części modułów w zakresie dziedzin właściwych poszczególnym kierunkom studiów (wybór specjalizacji: proseminaria, przedmioty specjalizacyjne). Na tym tle pojawia się problem, że w przypadkach niektórych specjalizacji (katedr, zakładów) uruchomienie proseminarium nie jest możliwe (jako konsekwencja zbyt małej liczby zapisanych studentów), a w innych w ramach określonej specjalizacji istnieje nawet kilka takich grup. Zespoły stwierdziły, że moduły kształcenia w odpowiednim stopniu wyczerpują zakres wiedzy oraz umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Zarówno w programie obowiązującym studentów, we właściwy sposób dobrano formy prowadzonych zajęć (wykłady, ćwiczenia, lektoraty, seminaria i proseminaria, konwersatoria). Jest to spójne z ogólnoakademickim profilem poszczególnych kierunków studiów, a dodatkowo umożliwia to przekazanie studentom we właściwy sposób zarówno wiedzy, jak i umiejętności koniecznych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Występujące różnice w obciążeniach ilości zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego między studiami stacjonarnymi i niestacjonarnymi są związane przede wszystkim ze specyfiką obu form kształcenia. Studenci studiów niestacjonarnych stosunkowo w ograniczonym zakresie korzystają z zajęć w grupach (ćwiczeń). Należy jednak zauważyć, że program studiów niestacjonarnych skonstruowano w taki sposób, że wskazane różnice nie przynoszą szkody procesowi osiągania zakładanych efektów uczenia się również na studiach niestacjonarnych. Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych zakres przekazywanej studentom – w ramach poszczególnych modułów – wiedzy i nabywanych przez nich umiejętności umożliwia właściwy przebieg realizacji określonych efektów.

Zespoły uznały, że funkcjonujące moduły kształcenia, należy ocenić pozytywnie, ponieważ umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się, zarówno w wymiarze wiedzy, jak i umiejętności. Struktura programów i zawartość poszczególnych modułów korespondują w związku z powyższym z ogólnoakademickim profilem poszczególnych kierunków studiów, a same programy są dostosowane do oferowanych form kształcenia – uwzględniając ich specyfikę.

Kształcenie na wszystkich kierunkach studiów (w tym na studiach podyplomowych) w roku ak. 2024/2025 było realizowane z wykorzystaniem form tradycyjnych, takich jak wykłady i uzupełniające je ćwiczenia, konwersatoria czy seminaria, co jest powszechnie praktykowaną i efektywną metodą dydaktyki, a także z wykorzystaniem form kształcenia zdalnego (metoda *e-learningu* na platformach eduPortal i MS Teams). Ta druga forma realizowana była zarówno synchronicznie, tzn. w czasie rzeczywistym za pomocą metody *e-learningu* na platformach EduPortal i MS Teams, jak i asynchronicznie, m.in. poprzez udostępnianie materiałów dydaktycznych studentom na tychże platformach. Wykłady były realizowane w różnych formach, takich jak wykład informacyjny, problemowy itd. Oprócz tego stosowane były metody pobudzające aktywność studentów i rozwijające ich samodzielność w zdobywaniu umiejętności, np. studium przypadku czy dyskusja. Prowadzący zajęcia stosowali w pracy dydaktycznej techniki multimedialne, zwłaszcza na potrzeby kształcenia w formie zdalnej – synchronicznej w czasie rzeczywistym oraz zajęć w formie zdalnej – asynchronicznej, za pomocą ww. platform edukacyjnych. Prowadzący zajęcia zobowiązani zostali do regularnego przedstawiania studentom stosownych informacji o sposobie realizacji zajęć w trybie zdalnym, a także przeprowadzania weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w formie zaliczeń i egzaminów.

W analizowanym okresie na podstawie Decyzji nr 4/2024 Dziekana Wydziału Prawa UwB² na studiach stacjonarnych do 50% zajęć było prowadzonych w formie *e-learningu* zgodnie ze zgłoszonymi scenariuszami. Dotyczyło to wykładu lub seminarium, przedmiotów specjalizacyjnych i do wyboru oraz zajęć prowadzonych w ramach programu Erasmus+. Do 30% zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń lub konwersatorium może odbywać się w formie *e-learningu* zgodnie ze zgłoszonymi scenariuszami. Na studiach niestacjonarnych zajęcia prowadzone były zgodnie z sylabusem, obligatoryjnie w proporcjach: 50% godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów - w formie kontaktu bezpośredniego oraz 50% godzin zajęć - w formie zdalnej, z czego co najmniej $\frac{3}{5}$ zajęć w formie zdalnej synchronicznej. W przypadku nieparzystej liczby godzin danego przedmiotu w semestrze odpowiednio zwiększano liczbę godzin na korzyść zajęć w formie kontaktu bezpośredniego. Informacje o formie zajęć oraz weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w formie zaliczeń i egzaminów znalazły odzwierciedlenie w treści sylabusów przedmiotów.

² Decyzja nr 4/2024 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie formy prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa w roku akademickim 2024/2025.

Jeden z Zespołów zaznaczył, że zdalne formy kształcenia wymagają m.in.: odpowiedniego przygotowania prowadzących m.in. przez warsztaty i szkolenia w wykorzystania takich form kształcenia; zapewnienia odpowiedniego sprzętu prowadzącym i studentom, który umożliwiłby korzystanie ze zdanych form kształcenia; bieżącej kontroli postępów czynionych przez studenta zgodnie z etapem zaawansowania zajęć (np. rozwiązanie testu, czy też rozwiązanie przypadku itd.).

Ad. 4) występuje prawidłowość stosowania punktów ECTS na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

System punktów ECTS, będący narzędziem umożliwiającym przejrzyste dokumentowanie nakładu pracy studenta oraz porównywalność programów kształcenia w skali europejskiej, został wdrożony i jest stosowany na wszystkich kierunkach prowadzonych na wydziale w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi regulacjami Uniwersytetu w Białymstoku.

Podobnie, jak w ubiegłym roku, Zespoły stwierdziły, że liczba punktów ECTS przypisana za realizację poszczególnych przedmiotów w programach studiów (w tym na studiach podyplomowych) jest adekwatna do wymagań stosowanych w ogólnoakademickim profilu studiów. Sposób wyliczania punktacji jest właściwy. Liczba punktów ustalona dla odpowiednich przedmiotów odzwierciedla wkład pracy studenta wymagany do osiągnięcia efektów uczenia się. Wyraża on zarówno pracę własną, jak i realizowaną w ramach zajęć dydaktycznych na terenie uczelni oraz praktyk zawodowych. Stosowany system umożliwia również indywidualizację procesu kształcenia oraz wymianę międzyuczelnianą. Jeden z Zespołów podkreślił, że dość równomierne i proporcjonalne rozłożenie punktów ECTS na poszczególnych latach studiów zapewnia właściwą dynamikę kształcenia oraz spójność programową. Umożliwia studentom systematyczne osiągnięcie efektów uczenia się bez nadmiernego przeciążenia. Inny Zespół zauważył wzrost liczby punktów ECTS w ramach zajęć o charakterze praktycznym, stabilny udział tych punktów uzyskiwanych wskutek realizacji modułów do wyboru w przypadku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz stabilny udział punktów ECTS za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

System stosowania punktów ECTS umożliwia elastyczne, zindywidualizowane kształcenie. Wspiera przejrzystość programu, efektywne planowanie nauki oraz mobilność akademicką.

Ad. 5) występuje zgodność treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z

programem studiów na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Zespoły dokonały analizy zgodności treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programami studiów, w szczególności pod kątem zgodności efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia z zakładanymi efektami kształcenia. Porównały programy studiów pod kątem zgodności wskazanych w nich przy każdym module efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z efektami kształcenia przypisywanymi poszczególnym modułom na poszczególnych kierunkach studiów według Krajowych Ram Kwalifikacji.

Przeprowadzona analiza wykazała, iż podobnie, jak w ubiegłym roku, kierunkowe efekty uczenia się przypisywane poszczególnym modułom kształcenia w programach studiów są zgodne z wykazem efektów uczenia się dla poszczególnych kierunków. Są też analogiczne dla obu trybów studiów (stacjonarnego i niestacjonarnego). W zakresie poszczególnych przedmiotów uwzględnione zostały zakładane w programie efekty. Zawarte w nich treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne umożliwiają realizację wszystkich efektów uczenia się. Dodatkowo, na podstawie wspomnianej Decyzji nr 4/2024 Dziekana Wydziału Prawa, w roku akademickim 2024/2025 realizacja zakładanych efektów uczenia się i sposób ich realizacji uwzględniały formę zdalną.

Zespoły oceniły, iż treść sylabusów poddanych analizie jest zgodna z programami studiów. Nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy ogólnymi założeniami programowymi kierunków a rzeczywistymi treściami realizowanymi w ramach poszczególnych przedmiotów. Sylabusy są spójne z tematyką przewidzianą w programie kształcenia, zakresem wiedzy charakterystycznym dla danej dziedziny nauk oraz poziomem nauczania i specjalistycznym charakterem wszystkich prowadzonych na wydziale kierunków. Wskazane w sylabusach efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są właściwe dla dyscypliny naukowej i kierunków studiów. Należy również wskazać zgodność efektów realizowanych w ramach poszczególnych modułów kształcenia z kierunkowymi efektami w zakresie nauk społecznych opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. W treści sylabusów właściwie zostały dobrane cele kształcenia i treści efektów uczenia się. Efekty kierunkowe są spójne z zakresem kształcenia na analizowanych kierunkach, jak również są adekwatne do efektów obszarowych. Poszczególne efekty kierunkowe są zgodne z przedmiotowymi, zamieszczonymi w sylabusach. Ma to odzwierciedlenie w wykazie efektów kierunkowych zamieszczonych w programach studiów

oraz wykazywanych w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Zespoły stwierdziły, że sylabusy niemal wszystkich przedmiotów zostały zamieszczone w wersji elektronicznej w systemie USOSweb. Stwierdzono braki sylabusów na jednym z kierunków. Nie zostały wypełnione przez pracowników innego wydziału. Poza tym, Zespoły uznały, że zdecydowana większość sylabusów jest wypełniona poprawnie i wskazuje efekty uczenia się przypisane poszczególnym przedmiotom. Zauważyły, kolejny rok z rzędu, dokonujący się bardzo duży postęp w jakości sylabusów. Uznały, że jest on wynikiem nakładu pracy pracowników Wydziału Prawa, jak też osób wyznaczonych do monitorowania prawidłowej praktyki wypełniania sylabusów zarówno na poziomie wydziału, jak i poszczególnych jednostek wydziału (katedr, zakładów i pracowni). Zwróciły uwagę na potrzebę przypominania pracownikom o zmianach zachodzących w programach studiów rzutujących zwłaszcza na efekty uczenia się, liczbę godzin dydaktycznych i punkty ECTS, które powinny być uwzględniane podczas przygotowywania przez nich sylabusów na kolejny rok akademicki.

Po analizie ogromnej liczby sylabusów na wszystkich kierunkach, Zespoły podkreśliły sporadyczność nieprawidłowo wypełnionych sylabusów. Stwierdziły większą częstotliwość niedociągnięć przede wszystkim w sylabusach zajęć prowadzonych przez osoby z zewnątrz niebędące etatowymi pracownikami Wydziału Prawa. Stwierdzone mankamenty nielicznych sylabusów dotyczyły: niewypełnienia niektórych części sylabusu, nieokreślenia w pozycji „Opis” wskaźników ilościowych dotyczących przedmiotu; nieokreślenia sposobów weryfikacji w pozycji „Efekty kształcenia” w części B sylabusu. Z jednej strony, Zespoły zwróciły uwagę na istotne elementy interesujące studentów występujące w sylabusie (przedmiot zajęć; formalne źródła wiedzy, w tym podręczniki i inne materiały dydaktyczne, podstawy prawne, orzecznictwo sądowe; zasady dopuszczenia do zaliczenia zajęć/egzaminu oraz kryteria zaliczenia przedmiotu), z drugiej – na niepotrzebne skomplikowanie sylabusu oraz nadmierną szczegółowość szeregu zawartych w nim innych informacji.

Ad. 6) występuje prawidłowy sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa oraz dostępu studentów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania.

Podobnie, jak w ubiegłym roku, Zespoły zasadniczo pozytywnie oceniły sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, formy weryfikacji założonych do realizacji

efektów, sposoby stosowane w celu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, dostęp do informacji o sylabusach oraz wymaganiach i zasadach oceniania zawartych na stronie internetowej wydziału oraz w systemie USOSweb. Uznali, że proces weryfikacji efektów uczenia się opiera się na jasno określonych, zróżnicowanych metodach oceniania dostosowanych do specyfiki kształcenia oraz charakteru poszczególnych przedmiotów. Formy oceny uwzględniają wiedzę, umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne i interpersonalne, które są integralną częścią przygotowania absolwenta do pracy.

Analizując sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się Zespoły podkreślały, że w sylabusach zostały wskazane efekty oraz sposoby weryfikacji ich osiągnięcia. Należy zauważyć, że zakres wymagań i stosowane formy oceniania są adekwatne w stosunku do zakładanych efektów uczenia się. W sylabusach został też wskazany bilans nakładu pracy studenta podany w przeliczeniu na liczbę punktów ECTS oraz nakład pracy studenta związany z udziałem w zajęciach, z wyodrębnieniem czasu, który wymaga bezpośredniego udziału nauczyciela oraz zajęć o charakterze praktycznym.

Jeden z Zespołów stwierdził, że w części sylabusów sposób weryfikacji był podany ogólnie i hasłowo, np. „sposób weryfikacji: egzamin pisemny”, przy czym albo był on przypisany kolejnym efektom kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych albo jednorazowo przypisano go wszystkim efektom jednocześnie. W tym drugim przypadku weryfikacja efektów kształcenia obejmowała wszystkie kategorie tych efektów (wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne) oraz wszystkie etapy kształcenia. W niektórych sylabusach brakowało wskazania sposobu weryfikacji, a zostały podane jedynie poszczególne efekty kształcenia (opisowo) lub ich symbole.

Analizując formy weryfikacji założonych do realizacji efektów kształcenia Zespoły stwierdziły, że przyjęte formy weryfikacji założonych do realizacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych stanowiły: egzaminy pisemne i ustne, sprawdzające poziom wiedzy teoretycznej; projekty i prace pisemne, rozwijające umiejętności analityczne i badawcze; prezentacje weryfikujące kompetencje komunikacyjne i społeczne; aktywność na zajęciach; zadania praktyczne, *case studies* oraz symulacje umożliwiające sprawdzenie zastosowania wiedzy w praktyce wykonywania zawodu. Jeden z Zespołów podkreślił, że wykorzystanie różnorodnych metod oceniania sprzyja kompleksowej ocenie efektów uczenia się, co pozwala na właściwe monitorowanie postępów studenta na każdym etapie nauki.

Analizując sposoby stosowane w celu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się

Zespoły stwierdziły, że z punktu widzenia zapewnienia skutecznej weryfikacji zakładanych efektów kształcenia pożądane byłoby urozmaicenie metod stosowanych przez prowadzących przedmioty. Sugerowały rozważenie zastosowania bardziej różnorodnych sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, szczególnie w odniesieniu do przedmiotów o charakterze praktycznym. Chodzi o włączenie takich sposobów, dzięki którym możliwe byłoby sprawdzenie praktycznej wiedzy przyswojonej przez studentów, np. opracowanie eseju (opracowania problemowego), glosy czy rozwiązanie przypadku. Jeden z Zespołów rekomendował unikanie testów jako metody sprawdzenia wiedzy, a sugerował powszechne stosowanie innej postaci „pisemnej wypowiedzi” lub odpowiedzi ustnej. Wzbogacenie aktualnego instrumentarium weryfikacji efektów jest istotne w kontekście wymagania, aby do każdego zdefiniowanego efektu kształcenia przypisane były jasne kryteria i sposoby jego weryfikacji, o czym była mowa powyżej.

Zdaniem Zespołów zasadniczo należy pozytywnie ocenić dostępność informacji o sylabusach oraz wymaganiach i zasadach oceniania na stronie internetowej wydziału oraz w systemie USOSweb. Treść sylabusów oraz informacje na temat stosowanych zasad i kryteriów oceniania są udostępniane studentom w sylabusach przedmiotów zamieszczanych przez prowadzących zajęcia. W systemie USOSweb dostępne są również informacje o terminach konsultacji nauczycieli akademickich. W witrynie internetowej Wydziału Prawa znajdują się liczne materiały informacyjne adresowane do studentów poszczególnych kierunków i trybów studiów oraz pliki do pobrania pomocne w zakresie np. korzystania z platformy zdalnego kształcenia, składania podań, zasad odbywania praktyk zawodowych, dostępności dziekanatów itp. Dodatkowo studenci dysponują dostępem do materiałów dydaktycznych w formie plików do pobrania, w których zamieszczone są zestawy zagadnień egzaminacyjnych oraz udostępniane przez prowadzących przedmioty dodatkowe materiały do poszczególnych zajęć. Również na studiach podyplomowych pozytywnie oceniono zapewnienie każdemu z uczestników dostęp do informacji na temat stosowanych zasad oceniania poprzez umieszczenie tych informacji w programach poszczególnych studiów podyplomowych, w sylabusach przedmiotów, które zostały zamieszczone przez osobę prowadzącą przedmiot na stronie USOSweb, a także poprzez umieszczenie wymagań dotyczące poszczególnych studiów podyplomowych na stronie internetowej Wydziału Prawa UwB w zakładce „studia podyplomowe”.

Podsumowując, weryfikacja zakładanych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na wydziale jest prowadzona w sposób systematyczny, różnorodny

i dostosowany do specyfiki przedmiotów oraz profili absolwentów. Zapewnienie jasnych i dostępnych informacji o zasadach oceniania oraz stosowanie wielu form weryfikacji umożliwia skuteczną kontrolę postępów studenta i wspiera realizację celów kształcenia.

Ad. 7) występuje prawidłowy system weryfikacji końcowych efektów uczenia się.

W ramach realizacji § 5 ust. 1 pkt 7 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. przewidującego ocenę systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się obowiązują odpowiednie rozwiązania przyjęte decyzją dziekana³. Wprowadziła ona obowiązek złożenia przez promotorów w dziekanatach do 30 grudnia każdego roku akademickiego wykazu tematów prac dyplomowych studentów ostatniego roku studiów przygotowujących w danym roku akademickim prace magisterskie i licencjackie do ich obrony. Zgodnie z wymogami w roku ak. 2024/2025 wszyscy promotorzy zrealizowali swój obowiązek związany z dostarczeniem do dziekanatów tematów prac dyplomowych.

Tematy prac, promotora i recenzenta, jak również ich ewentualną zmianę zatwierdza Dziekan Wydziału Prawa po uzyskaniu opinii przez wydziałowy zespół do spraw jakości kształcenia, nie później niż z dniem rozpoczęcia ostatniego semestru danego cyklu kształcenia. Powyższa procedura porządkuje proces ustalania tematów prac dyplomowych i wprowadza wobec studentów gwarancje ich względnej niezmienności, jednocześnie wymagając zarówno od promotorów, jak i studentów rozwagi i staranności w wyborze tematu. Jednocześnie ściśle określone terminy dyscyplinują obie strony do sprawnego wyłaniania tematu pracy.

Samodzielność przygotowanej przez studenta pracy dyplomowej ma być kontrolowana przez promotora za pomocą dostępnych mu środków. Instrumentarium tej kontroli stanowi w szczególności Jednolity System Antyplagiatowy (JSA). Weryfikacja pracy za pomocą tego programu jest obowiązkowa (z uwzględnieniem modułu SI), zaś interpretacja wyników tej weryfikacji leży po stronie promotora. Podstawę weryfikacji samodzielności pracy dyplomowej stanowi też Zarządzenie nr 31 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 11 kwietnia 2025 r. w sprawie wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji w procesie kształcenia na Uniwersytecie w Białymstoku wskazujące zasady dozwolonego i zabronionego zakresu wykorzystania systemów SI w pracach pisemnych przez osoby kształcące się.

Do obsługi procesu dyplomowania służy platforma Archiwum Prac Dyplomowych (APD), która przyspiesza i automatyzuje obieg informacji oraz dokumentów. Działanie tego

narzędzia należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Ostateczną wersję pracy dyplomowej student jest zobowiązany do wprowadzenia do APD w terminie ustalonym przez promotora⁴.

Sposób powoływania przez dziekana komisji egzaminu dyplomowego oraz terminu egzaminu dyplomowego reguluje § 44 ust. 3 i 4 Regulaminu studiów⁵. Komisja egzaminu dyplomowego powoływana jest przez dziekana. W jej skład oprócz promotora i recenzenta wchodzi przewodniczący, którym w przypadku egzaminu magisterskiego musi być pracownik samodzielny, zaś w przypadku egzaminu licencjackiego osoba ze stopniem przynajmniej doktora. Egzamin dyplomowy powinien odbyć się w terminie nieprzekraczającym 30 dni od daty złożenia pracy.

Natomiast zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego zostały określone Uchwałą nr 3425 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 listopada 2019 r.⁶. Stanowi ona, że na egzaminie dyplomowym studentowi zadawane są trzy pytania: jedno z zakresu pracy dyplomowej i dwa losowane z katalogu pytań opracowanych dla danego seminarium. Katalog pytań powinien zawierać od 20 do 50 pytań ustalonych przez kierownika katedry, w ramach której prowadzone jest dane seminarium i podawany jest do wiadomości studentów najpóźniej do końca semestru zimowego danego roku akademickiego. Warunek ujawnienia pytań w odpowiednim terminie jest przestrzegany przez promotorów i kierowników katedr, w czym pomocna jest strona internetowa Wydziału Prawa, na której katalogi pytań są prezentowane. Analiza treści pytań dla poszczególnych seminariów uprawnia do stwierdzenia, że są one właściwie powiązane tematycznie z przedmiotem seminarium oraz stanowią odpowiednie narzędzie końcowej weryfikacji efektów uczenia się.

Warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego zawierające listę obowiązków studenta w tym zakresie określa komunikat dziekana⁷.

Ad 8) występuje prawidłowa realizacja programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Zespoły ustaliły, że, przepisy określające zasady i procedury realizacji praktyk w roku ak. 2024/2025 nie uległy zmianie, nie wprowadzono też żadnych zmian organizacyjnych w

⁴ Decyzja nr 19/2024 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22 listopada 20224 r.

⁵ Także: Komunikat nr 1/2023 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie warunków przystąpienia do egzaminu dyplomowego.

⁶ Uchwała nr 3425 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu dyplomowego.

⁷ Komunikat nr 1/2023 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie warunków przystąpienia do egzaminu dyplomowego.

tym zakresie. Zatem podtrzymały one pozytywną opinię wyrażoną w poprzednim roku.

Wykaz podmiotów, z którymi zawarto umowy na realizację praktyk studenckich został zamieszczony na stronie internetowej Wydziału Prawa UwB, możliwe jest jednak zawarcie umowy o organizację praktyk zawodowych również z innymi podmiotami. Zgodnie z wykazem studenci mogą odbywać praktyki w następujących instytucjach: urzędach administracji publicznej, organach ścigania i wymiaru sprawiedliwości, kancelariach prawnych, Studenckiej Poradni Prawnej i Centrum Praktyk Sądowych, instytucjach i organizacjach krajowych, organach administracji i innych instytucjach wskazanych przez Dziekana Wydziału Prawa UwB. Zatrudnienie studenta w jednej z wyżej wymienionych instytucji lub udział w pracach obozu naukowego jest podstawą do zaliczenia praktyk zawodowych. Wydział Prawa UwB jest zobowiązany do zapewnienia odbywania praktyk w wyżej wymienionych instytucjach poprzez zawarcie stosownych porozumień (umów). Lista podmiotów, z którymi Wydział Prawa ma zawarte umowy w celu realizacji praktyk jest imponujący.

Należy też zauważyć, że na kierunku Doradztwo podatkowe i administracja skarbowa praktyki nie zostały przewidziane w programie studiów, co wynika z celu studiów na tym kierunku oraz umowy podpisanej pomiędzy Uniwersytetem w Białymstoku a Państwową Komisją Egzaminacyjną do Spraw Doradztwa Podatkowego. Praktyk nie przewidziano również w programie studiów podyplomowych oraz na kierunku Kryminalistyka.

Ad 9) występuje prawidłowy monitoring karier studentów i absolwentów studiów (na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich - Biuro Karier), osób ubiegających się o stopień doktora i osób, które uzyskały ten stopień, prowadzonego przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Odbywa się też analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Podstawą do wyprowadzania wniosków było opracowanie „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2023/2024. Raport z badań.”⁸, będące wynikiem badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów kierunków: Prawo, Administracja, Kryminologia, Bezpieczeństwo i prawo, Prawo i podatki w biznesie oraz Doradztwo podatkowe i administracja skarbowa. Ze względu na fakt niewypełnienia ankiet przez absolwentów kierunków Prawo i podatki w biznesie oraz Doradztwo podatkowe i administracja skarbowa

⁸ S. Czupryński, „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2023/2024. Raport z badań.”, Białystok, luty 2025, s. 88 i n.

w raporcie nie uwzględniono informacji o nich. Z powodu niezakończenia jeszcze pełnego cyklu kształcenia na kierunku Kryminalistyka II stopnia nie przedstawiono wyników monitoringu karier jego studentów i absolwentów.

Zespoły dokonały analizy informacji dotyczących poszczególnych kierunków. Szczegółowe informacje z tego zakresu zostaną omówione w części 9. niniejszego sprawozdania dotyczącego monitorowania karier zawodowych absolwentów.

Zespoły ds. monitorowania jakości kształcenia zgłosiły przykładowe postulaty do rozważenia:

- doksztalcenie studentów i pracowników w zakresie obsługi portali wykorzystywanych do prowadzenia zajęć w trybie zdalnym;
- szkolenie pracowników (zwłaszcza nowo zatrudnionych) w zakresie prawidłowego wypełniania sylabusów.

Wnioski i rekomendacje Zespołów ds. monitorowania jakości kształcenia, przedstawione w niniejszym sprawozdaniu, podlegają analizie przez władze dziekańskie.

W ramach realizacji § 5 ust. 3 i ust. 4 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. na wydziale obowiązują procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym programu studiów⁹. Przy tegorocznej analizie i ocenie programów kształcenia przez odpowiednie zespoły, zgodnie z powołaną uchwałą, były brane pod uwagę wyniki Raportu obejmującego badanie losów Absolwentów UwB z rocznika 2023/2024, zawierającego dane dotyczące monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału Prawa, a także wyniki analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w procesie kształcenia¹⁰, w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno jednolitych magisterskich, jak i I, II stopnia, a także uczestników studiów podyplomowych¹¹ przyniosły następujące rezultaty. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 1. Kierunki studiów w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału

⁹ Decyzja nr 5 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym programu studiów.

¹⁰ Informacje pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

¹¹ Procent osób przeankietowanych w stosunku do ogólnej liczby studentów: 7,14; procent osób przeankietowanych w stosunku do ogólnej liczby uczestników studiów podyplomowych: 3,17; procent osób przeankietowanych w stosunku do ogólnej liczby doktorantów: 0.

Ogólna ocena kierunków studiów	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	[%] badanych					
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z odbywanych studiów? ¹²	45,81	37,42	9,03	5,16	2,58	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	25,83	55,63	11,26	3,31	3,97	0
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	35,71	45,45	12,99	3,25	2,60	0
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów itp.) jest wystarczająca?	28,0	40,0	14,0	8,67	9,33	0
Czy uważa Pan/Pani, że proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi są właściwe?	31,97	30,61	11,56	7,48	18,37	0
Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na Pana/Pani kierunku była większa niż obecnie?	20,92	14,38	22,88	30,07	11,76	0
Czy zajęcia realizowane w formie zdalnej zostały przeprowadzone w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się?	43,14	29,41	11,11	9,15	3,92	3,27

Jak wynika z tabeli nr 1. zdecydowana większość badanych bardzo pozytywnie ocenia swój kierunek studiów. Z odbywanych studiów (zdecydowanie tak i raczej tak) zadowolonych jest 83,23% badanych. Jako wystarczającą dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu ocenia 81,46%. Za odpowiednie sposoby prowadzenia zajęć i metod nauczania uważa 81,16%. Prowadzenie zajęć w formie zdalnej jako umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oceniło 72,55% badanych. Na wystarczającą ofertę wyboru przedmiotów dodatkowych wskazuje 68% badanych. Właściwe proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi dostrzega 62,58%. Na większej intensywności nauki na kierunku zależy 35,3% badanych.

¹² Zadowolonych z odbywanych studiów było: 129 studentów, co stanowi 83,22%.

Tabela nr 2. Poszczególne elementy procesu dydaktycznego w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy*
	[%] badanych					
Wykłady	47,74	32,9	13,55	2,58	0	3,23
Ćwiczenia i konwersatoria	45,75	31,37	10,46	1,31	0,65	10,46
Seminaria i proseminaria	36,05	11,56	4,76	0,68	0,68	46,26
Przedmioty fakultatywne	27,59	22,07	11,72	2,07	2,07	34,48
Lektoraty	50,33	19,87	13,25	1,99	1,32	13,25
Warsztaty i laboratoria	7,69	3,50	2,10	0	0,70	86,01
Praktyki i zajęcia poza uczelnią	22,38	4,90	3,50	2,80	2,1	64,34
Celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	34,21	30,92	25,66	2,63	1,32	5,26
Indywidualne konsultacje	32,41	22,76	8,97	1,38	0,69	33,79

* Nie dotyczy - oznacza brak tego rodzaju zajęć podczas studiów badanych.

Jak wynika z tabeli nr 2. spośród form zajęć prowadzonych na Wydziale Prawa badani najwyżej (bardzo dobrze oraz dobrze) ocenili wykłady (80,64%), ćwiczenia i konwersatoria (77,12%), lektoraty (70,2%), celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania (65,13%), indywidualne konsultacje (55,17%), przedmioty fakultatywne (49,66%), a także seminaria i proseminaria (47,61%).

W toku badań część studentów wskazywała na potrzeby zmian w celu poprawy ogólnej jakości kształcenia na Wydziale Prawa, Dotyczyły one:

- wprowadzenia przedmiotu Prawo cywilne na kierunkach: Administracja oraz Bezpieczeństwo i prawo;
- zwiększenia liczby godzin z przedmiotów: kryminalistyka, psychologia i patologie społeczne na kierunku Kryminologia;
- ograniczenia zajęć z przedmiotów prawnych, a wprowadzenia większej liczby godzin dotyczących podatku VAT, akcyzy i CIT na studiach podyplomowych Doradztwo Podatkowe;
- wprowadzenia większej liczby zajęć praktycznych, a mniej – teoretycznych;
- zróżnicowania przez prowadzących zajęcia form prowadzenia wykładów, konwersatoriów i ćwiczeń, które często w praktyce się nie różnią;

- zaostrzenia kryteriów zaliczania i zdawania egzaminów;
- ograniczenia zajęć w formie *e-learningu*, jako „najczęściej niespełniających swojej funkcji zwłaszcza na niezbyt dobrze skonstruowanym portalu”. Sugerowano, że bardziej efektywne byłyby zajęcia w kontakcie bezpośrednim z wykładowcą;
- poprawy funkcjonowania EduPortalu, który często się zawiesza się, długo trwa ładowanie strony;
- wzmocnienia zaangażowania wykładowców i ich pomocy w nauce.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Analizy dotyczące monitorowania procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Prawa w roku akademickim 2024/2025 wskazują na dbałość wydziału o jakość kształcenia.

Proces ten wysoko oceniają studenci i uczestnicy studiów podyplomowych. Wyniki badań ankietowych wskazują, tak jak w poprzednich latach, że znaczna większość badanych jest zadowolona z odbywanych studiów. Doceniają oni wysoki poziom zdecydowanej większości elementów procesu kształcenia.

Na potrzeby doskonalenia procesu kształcenia uwagi i propozycje zgłoszone przez studentów zostaną poddane analizie przez władze dziekańskie.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Władze dziekańskie dokonały analizy wniosków i postulatów zgłaszanych przez studentów w ubiegłym roku. W ramach realizacji rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego większość z nich została zrealizowana.

W celu dążenia do stałej poprawy jakości i liczby sylabusów zamieszczanych w USOSweb (prawidłowość i zupełność informacji) przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego władze dziekańskie przypominają i egzekwują obowiązek umieszczenia sylabusów w wersji elektronicznej w systemie USOS. Z pracownikami opóźniającymi się z jego realizacją prowadzą rozmowy przypominające. Ponadto, w celu bieżącego monitorowania i nadzorowania obowiązku opracowywania sylabusów kilka lat temu powołano pełnomocnika dziekana ds. sylabusów oraz wydziałowy zespół ds. sylabusów złożony z pracowników poszczególnych katedr, których zadaniem jest bieżące monitorowanie i nadzorowanie obowiązku opracowywania sylabusów. Organizowane są także szkolenia dotyczące prawidłowego wypełniania sylabusów (m.in. grudzień 2024 r.).

Ubiegłoroczny postulat zniesienia egzaminów dwuetapowych nie został zrealizowany. W założeniu mają one służyć skuteczniejszemu przygotowaniu do egzaminów na aplikację. W opinii władz dziekańskich, ich pożądane efekty są już dostrzegalne.

Kwestia możliwości nagrywania egzaminów ustnych nadal jest analizowana przez Kolegium Dziekańskie.

Prośba dotycząca zwiększenia liczby zajęć praktycznych jest stale realizowana. Elementy praktyczne są wprowadzane odpowiednio do profilu ogólnoakademickiego studiów. W planie studiów prawniczych realizowane są takie przedmioty jak: Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach cywilnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach administracyjnych, Sporządzanie wniosków grantowych; Metodologia rozwiązywania kazusów (Case Law), Projektowa metoda pracy, Przygotowanie do egzaminów na aplikację prawniczą, Alternatywne metody rozwiązywania sporów. Oprócz tego, w sylabusach wielu przedmiotów kierunkowych uwzględnia się elementy praktyczne. Poza programem studiów postulat ten jest realizowany m.in. poprzez organizację symulacji rozpraw sądowych, warsztatów i konferencji podnoszących wiedzę i umiejętności praktyczne uczestników. Przedsięwzięcia te mają charakter dobrowolny, a ich organizacja odbywa się zazwyczaj przy wsparciu Wydziału Prawa UwB. W planie studiów na kierunku Kryminologia realizowane są przedmioty związane z rozwijaniem umiejętności komunikacyjnych i negocjacyjnych – są to: Komunikacja interpersonalna lub Techniki mediacyjne - I stopień, Techniki negocjacyjne lub Komunikacja społeczna - II stopień. Spotkania z praktykami z obszaru kryminologii i kryminalistyki są organizowane przez koła naukowe i pracowników wydziału (w szczególności Katedry Prawa Karnego i Kryminologii oraz Międzynarodowego Centrum Badań i Analiz Kryminologicznych). Podobne inicjatywy realizowane są także na innych kierunkach (m.in. Bezpieczeństwo i prawo).

Postulat zwiększenia wyboru przedmiotów specjalizacyjnych jest realizowany. Plany studiów prawniczych uwzględniają wiele bloków przedmiotów do wyboru, a oferta przedmiotów specjalizacyjnych również jest szeroka (aktualizowana jest lista przedmiotów specjalizacyjnych, muszą one jednak uwzględniać treści programowe charakterystyczne dla poszczególnych kierunków). Jednak uruchamia się tylko te przedmioty, które cieszą się największym zainteresowaniem studentów. Dodać należy, że planowane reformy programów studiów tendencję tę podtrzymują uelastyczniając jednocześnie ofertę przedmiotów do wyboru i porządkując ją w sposób pozwalający na jej dostosowanie do indywidualnych preferencji i zainteresowań studenta. Postulaty dotyczące programu studiów są na bieżąco

przekazywane zespołom dydaktycznym odpowiedzialnym za przygotowanie stosownych reform programowych.

Postulat wydłużenia czasu trwania praktyk, a według innych badanych – ich eliminacji nie może być zrealizowany. Oba postulaty wykluczają się wzajemnie. Przyjęte rozwiązania wydają się być optymalne w świetle specyfiki poszczególnych kierunków i profilu ogólnoakademickiego. Proces reformy programów studiów zakłada niewielkie modyfikacje porządkujące tę materię.

Uwagi dotyczące zajęć realizowanych w formie e-learningów zostały przyjęte. W większości są one prowadzone synchronicznie zgodnie ze stosownymi decyzjami Dziekana Wydziału Prawa. Władze dziekańskie uważają, że ich proporcje są optymalne. Wydział podejmuje działania na rzecz regularnego badania opinii pracowników i studentów odnośnie przyjętych rozwiązań w tej mierze (m.in. proporcji zajęć stacjonarnych względem zdalnych).

Postulat dotyczący zmiany proporcji przedmiotów na kierunku Doradztwo podatkowe między przedmiotami z wykazu ministerstwa a pozostałymi w celu zastąpienia przedmiotów spoza wykazu przedmiotami przygotowującymi do egzaminu ustnego na doradcę podatkowego zostanie uwzględniony przy najbliższej zmianie programu studiów. Zespoły dydaktyczne ds. poszczególnych kierunków, w tym także na kierunku Doradztwo podatkowe i administracja skarbową, przygotowują projekty zmiany programów studiów starając się uwzględnić postulaty studentów z zachowaniem jednak wymogów co do programu studiów wynikających z ustaleń z podmiotami zewnętrznymi.

Postulat eliminacji problemów technicznych związanych z funkcjonowaniem platformy Eduportal jest realizowany. Jednakże, jej funkcjonowanie nie jest zależne od wydziału. W miarę własnych możliwości technicznych wydział zapewnia wsparcie dydaktykom i studentom w zakresie działania platformy, a wszelkie jej usterki zgłaszane są na bieżąco właściwym jednostkom UwB.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa UwB odbywa się według kryteriów zawartych w § 6 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Dokonywana jest ona w oparciu o analizę protokołów hospitacji¹³ zajęć oraz o analizę wyników ankietowania dotyczących oceny w zakresie wypełniania przez osoby

¹³ Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem kwestionariusza „Protokół hospitacji zajęć dydaktycznych” stanowiącego Załącznik nr 1 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.

prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem¹⁴.

1) Analiza protokołów hospitacji zajęć

Zgodnie z § 7 Uchwały nr 2514 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadzone zostały przez kierowników katedr/zakładów lub przez osoby upoważnione przez dziekana¹⁵.

W roku akademickim 2024/2025 przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych 13 pracowników Wydziału Prawa UwB. Podstawy ich przeprowadzenia stanowiły: ocena okresowa (5 osób), zatrudnienie nowego pracownika (4 osoby), opinia wyrażona przez większość ankietowanych studentów wskazujących na istotne nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków związanych z kształceniem (3 osoby) i ocena okresowa oraz opinia wyrażonych przez większość ankietowanych studentów wskazujących na istotne nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków związanych z kształceniem (1 osoba).

Z protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych wynika, że oceniono zajęcia 4 magistrów, 8 doktorów, 1 doktora habilitowanego. Dokonano oceny 14 zajęć (u jednego pracownika – dwa razy), w tym: 2 ćwiczeń, 5 konwersatorium i 7 wykładów.

Z analizy protokołów hospitacji wynika, że niemal u wszystkich hospitowanych pracowników, zarówno przygotowanie zajęć, ich realizacja oraz kontakt prowadzącego ze studentami zostały ocenione przez hospitujących jako pozytywne. Jedynie u jednej osoby negatywnie oceniono aktywizowanie studentów i możliwość stawiania przez nich pytań.

Wobec 7 pracowników hospitujący nie zgłosili w protokołach żadnych uwag, Wobec pozostałych zawarli głównie pochwały. W szczególności, hospitujący chwalili prowadzących za solidne przygotowanie do zajęć, wypełnianie ich wartościowymi treściami i interesujący sposób prowadzenia zajęć. Zwracali uwagę na merytoryczne, w ciekawy sposób, klarowne i umiejętne przekazywanie wiedzy. Doceniali aktywizowanie studentów oraz nawiązywanie z nimi interakcji. Podkreślali inspirujące podejście do studentów.

Wobec 11 pracowników hospitujący nie przedstawili żadnych zaleceń. Wobec pozostałych dotyczyły one, w szczególności, potrzeby zwiększenia aktywizacji studentów na zajęciach w formie konwersatorium oraz większego angażowania ich w dyskusję. W związku

¹⁴ Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem” stanowiącego Załącznik nr 2 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2025 r.

¹⁵ Decyzja nr 6 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na podstawie hospitacji.

z tym zalecali urozmaicenie sposobu prowadzenia zajęć, a także wprowadzenie metod i pomocy dydaktycznych aktywizujących grupę. Zwracali uwagę na potrzebę wyeliminowania spóźnień na zajęcia. Odnosili się też do zastrzeżeń zgłaszanych do prowadzących przez studentów w wypełnianych przez nich ankietach.

2) Analiza wyników badań ankietowych dotyczących wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem

Badania wśród studentów odbyły się zgodnie z § 8 ust. 1 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r., natomiast wśród uczestników studiów podyplomowych – na podstawie uchwały Rady Wydziału¹⁶.

Na podstawie Decyzji Dziekana Wydziału Prawa¹⁷ ankietowanie badanych odbyło się w formie elektronicznej poprzez wykorzystanie systemu USOS. Badanie było anonimowe i dobrowolne. Następnie upoważniony przez dziekana pracownik Pracowni Komputerowej dokonał generowania danych z systemu USOS i ich przygotowania statystycznego. W dalszej kolejności przewodnicząca wydziałowego zespołu do spraw zapewniania jakości kształcenia dokonała merytorycznego opracowania wyników badań ankietowych. Ogólne wyniki badania ankietowego udostępniane są prowadzącym zajęcia przez dziekana podczas ocen okresowych, a szczegółowe wyniki są dostępne pracownikom w systemie USOS tuż po zakończeniu sesji poprawkowej w semestrze letnim.

W roku ak. 2024/2025 wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych dokonano badań ankietowych w zakresie oceny wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem. Poprzez system USOS badani wypełnili 5 449 kwestionariuszy ankiet, co stanowi 13% liczby ankiet możliwych do wypełnienia. Przynajmniej jedną ankietę, w stosunku do ogólnej liczby studentów, wypełniło 41,1% badanych. Wyniki analizy zawarto w poniższych tabelach.

¹⁶ Uchwała nr 3472 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 7 lutego 2020 r. w sprawie zasad ankietowania uczestników studiów podyplomowych w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

¹⁷ Decyzja nr 17 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji, opracowania wyników badań ankietowych i ich wykorzystania w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Tabela nr 3. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa w roku ak. 2024/2025 (wyniki zbiorcze)

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,61	4,64	4,47	4,34	4,60	4,43	4,55	4,57	4,59

Jak wynika z tabeli nr 3. osoby prowadzące zajęcia na Wydziale Prawa dobrze wypełniają swoje obowiązki związane z kształceniem. Najwyżej oceniono ich punktualność (4,64), przygotowanie do zajęć (4,61), nastawienie do studenta (4,60) oraz dostępność w czasie konsultacji (4,59).

Tabela nr 4. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii studentów Wydziału Prawa w podziale na kierunki

	Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
Prawo	4,63	4,64	4,47	4,35	4,60	4,44	4,55	4,58	4,61
Administracja	4,61	4,64	4,51	4,37	4,66	4,44	4,58	4,58	4,58
Bezpieczeństwo i prawo	4,66	4,69	4,60	4,46	4,71	4,52	4,63	4,60	4,66
Kryminologia	4,50	4,55	4,33	4,17	4,44	4,29	4,44	4,48	4,44
Kryminalistyka	4,55	4,66	3,95	3,95	4,18	4,37	4,0	4,05	5,0
Prawo i podatki w biznesie	4,68	4,79	4,64	4,51	4,70	4,56	4,71	4,70	4,75
Doradztwo podatkowe i administracja skarbową	4,65	4,83	4,50	4,42	4,53	4,60	4,61	4,62	4,80

Jak wynika z tabeli nr 4. studenci najwyżej ocenili:

- na kierunku Prawo - punktualność prowadzącego, przygotowanie do zajęć oraz nastawienie do studenta;
- na kierunku Administracja – nastawienie do studenta, punktualność prowadzącego oraz przygotowanie do zajęć;
- na kierunku Bezpieczeństwo i prawo - nastawienie do studenta, punktualność prowadzącego oraz przygotowanie do zajęć i dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji;
- na kierunku Kryminologia - punktualność prowadzącego, przygotowanie do zajęć oraz jasność kryteriów zaliczenia;
- na kierunku Kryminalistyka - dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji, punktualność prowadzącego oraz przygotowanie do zajęć;
- na kierunku Prawo i podatki w biznesie - punktualność prowadzącego, dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji oraz obiektywność oceniania;
- na kierunku Doradztwo podatkowe - punktualność prowadzącego, dostępność w trakcie konsultacji oraz przygotowanie do zajęć.

Na wszystkich kierunkach wymienione aspekty dotyczące wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem zostały wysoko ocenione przez studentów.

Tabela nr 5. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,91	4,94	4,87	4,83	4,93	4,91	4,94	4,96	4,94

Jak wynika z tabeli nr 5. wszystkie aspekty pracy wykładowców decydujące o wypełnianiu przez nich obowiązków związanych z kształceniem na studiach podyplomowych ocenione zostały bardzo wysoko, przy czym najwyżej – jasność kryteriów zaliczenia, a także punktualność prowadzącego, obiektywność oceniania, dostępność w trakcie konsultacji oraz nastawienie do studenta.

Przeprowadzona analiza kwestionariuszy ankiet wypełnionych przez studentów i uczestników studiów podyplomowych wskazuje, że wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem na Wydziale Prawa przez osoby prowadzące zajęcia, zasadniczo odbywa się prawidłowo.

Przygotowanie prowadzących do zajęć badani najczęściej określali jako: bardzo dobre, merytoryczne, świetne, skrupulatne, super. U części z nich podkreślano 100% przygotowanie, na bardzo wysokim poziomie. U nielicznych oceniano go słabo.

Punktualność prowadzących badani najczęściej oceniali pozytywnie, bez zarzutu. Wskazywali jednakże na przypadki spóźniania się (15-30 minut) niektórych wykładowców na zajęcia, zaliczenia i egzaminy, co skracало czas zajęć.

Klarowność wykładanego materiału badani najczęściej oceniali pozytywnie. Twierdzili, że większość prowadzących zajęcia dobrze, jasno, przystępnie omawia najważniejsze zagadnienia, dokładnie i zrozumiale je wytłumaczy. Często posługuje się przykładami z życia oraz swojej praktyki zawodowej. Dzięki temu studenci łatwiej zapamiętują informacje. Ponadto, przesyła dodatkowe materiały wzbogacające proces nauki przedmiotu.

Sposób prowadzenia zajęć badani najczęściej określali jako: merytoryczny, jasny, w pełni zrozumiały, przejrzysty, klarowny, przyjemny, fajny, ciekawy, przystępny, interesujący. Zwracali uwagę, że najczęściej wykładowcy potrafią zainteresować poruszonym tematem. Zajęcia prowadzą z pasją, dużym zaangażowaniem i ogromną wiedzą merytoryczną, „co sprawiało, że nawet trudne zagadnienia stawały się zrozumiałe i ciekawe”. Bywało, że materiał zajęć był wymagający, ale sposób jego przekazywania – pełen pasji, zrozumienia i zaangażowania – sprawiał, że nawet trudniejsze treści stawały się przystępne. Zdaniem studentów podczas zajęć najczęściej dochodziło do ich interakcji z prowadzącym zajęcia. W tym celu wykorzystywali oni różne formy aktywności zachęcające do samodzielnego myślenia, m.in., kazusy, pytania powiązane z praktyką, co umożliwiało przyswojenie wiedzy wymaganej na zaliczenie. Zajęcia umiejętnie łączyły aspekt teoretyczny z praktycznym (ćwiczenie kazusów, analiza pytań z testów na aplikacje prawnicze). Taka aktywizacja

studentów pozwalała na lepsze zrozumienie i zapamiętanie niektórych kwestii. Studenci podkreślali, że zajęcia często ukierunkowane były przede wszystkim na praktykę. W związku z tym metody stosowane przez prowadzących pobudzały do samodzielnego myślenia i zachęcały do dalszego zgłębiania tematu. Analizy uzupełniane były różnymi przykładami i komentarzami dotyczącymi realnego życia i doktryny, czyniąc dzięki temu materiał w dużej mierze przystępniejszym i bardziej interesującym. Studenci doceniali, że wykładowcy mieli poczucie humoru, prowadzili zajęcia w taki sposób, aby trafić do młodych ludzi. Oprócz profesjonalnego języka, używali „typowo studenckiego”, dzięki czemu wiele kwestii udawało się wytłumaczyć nie tylko jak dla przyszłego prawnika, ale też jak dla człowieka. Choć wiele przedmiotów nie należy do najłatwiejszych, to część prowadzących z lekkością tłumaczyła skomplikowane zagadnienia w bardzo zrozumiały sposób. Ćwiczenia i konwersatoria często prowadzone były w sposób wymagający, a jednocześnie wolny od stresu. Wielu prowadzących i przygotowywało quizy powtórkowe. Widać, że zależało im na tym, aby studenci dobrze opanowali materiał. Prowadzący potrafili skupić uwagę studentów, dopytywali i upewniali się czy studenci rozumieją omawiane pojęcie, często odpowiadali na zadawane pytania. „Wykłady są na swój sposób wyjątkowe, to sprawia że chodzi się na nie z wielką chęcią”. Prowadzący udzielali licznych porad i dzielili się pozytywnymi przemyśleniami oraz swoim doświadczeniem jako prawnicy - praktycy. Zapewniali różnorodne pomoce naukowe, które ułatwiały zrozumienie zagadnień egzaminacyjnych. Studenci doceniali przekazywane im czytelne materiały, jasne wskazówki odnośnie formy i treści wskazanych do nauki na egzamin z przedmiotu. Uważali, że niektóre zajęcia przepełnione były pasją i kreatywnością. „Dzięki umiejętnemu wplataniu ciekawostek oraz głębokiej analizie przedstawianych zagadnień, nawet tematy z pozoru nużące stawały się inspirujące i pełne intelektualnej świeżości”. Wykłady niektórych prowadzących „stanowiły prawdziwe kompendium wiedzy, a sposób ich prowadzenia sprawiał, że nawet trudniejsze zagadnienia stawały się przystępne i zrozumiałe”. Ogromna erudycja niektórych wykładowców w połączeniu z pasją przekazywania wiedzy tworzyły atmosferę sprzyjającą nauce i refleksji. „Chodzenie na konwersatorium to była czysta przyjemność”. Niektórzy studenci proponują, by prowadzący częściej stosowali „wejściówki”. Uważają, że „nawet jeśli początkowo to zniechęca i stresuje studentów, to pod koniec roku przed egzaminem wielu będzie to chwalić, gdyż stanowi motywację do systematycznej pracy z zajęć na zajęcia”.

Nieliczni studenci mają uwagi do sposobu prowadzenia zajęć. Twierdzą, że niektórzy wykładowcy nie zachęcali do samodzielnego myślenia. Zajęcia prowadzili w sposób

przeciętny, nieciekawym, chaotyczny. Korzystali z przygotowanych prezentacji multimedialnych często je odczytując, bez swoich uwag, komentarzy, odniesień. Z kolei, zajęcia w trybie *e-learningu*, zdaniem studentów, zawierały nieraz zbyt dużą liczbę ogólnych slajdów, nie ułatwiających nauki. „Ta forma prowadzenia zajęć nie wspiera skutecznego uczenia się”. Bywało, że studenci nie otrzymywali informacji o zaliczeniu, ocenie wykonanych zadań w ramach tych zajęć. Zwracali też uwagę na wygłaszanie przez prowadzących zajęcia „subiektywnych dygresji politycznych”.

Sposób przekazywania wiedzy badani najczęściej określali jako: przystępny, elokwentny, na wysokim poziomie, wybitny, fantastyczny, pełen pasji i erudycji oraz dydaktycznego zaangażowania. Często miał on charakter praktyczny. Prowadzący zajęcia przedstawiali przedmiot zajęć w klarowny i angażujący sposób, często operując na licznych przykładach, które pomagały lepiej zrozumieć istotę zagadnienia i jego zastosowanie w realiach praktyki sądowej. Nierzadko sposób prowadzenia przez nich zajęć odznaczał się nie tylko niezwykłą precyzją, ale również ogromnym profesjonalizmem. Często polecali oni książki, wywiady, *podcasty*. Wykazywali się ogromnym zaangażowaniem i pasją do przekazywania wiedzy. Tworzyli przyjazną atmosferę sprzyjającą nauce i aktywności studentów. Ich sposób tłumaczenia zagadnień był klarowny i zrozumiały, a otwartość na pytania sprawiała, że „każdy czuł się zachęcony do pogłębiania tematu”. Dzięki profesjonalizmowi i życzliwości wielu wykładowców nauka stawała się prawdziwą przyjemnością. U części prowadzących zajęcia były doskonale zaplanowane, uporządkowane i prowadzone w sposób niezwykle przystępny, co znacząco ułatwiało przyswajanie nawet bardziej złożonych treści. Zajęcia „nie tylko wprowadzały w meandry przedmiotu, ale także ukazywały, jak teoria przenika się z praktyką życia codziennego”. Dzięki starannie dobranym przykładom, przepełnionym autentyczną pasją i głęboką refleksją, proces kształcenia stawał się nie tylko efektywny, lecz także inspirujący do krytycznego myślenia. Studenci zauważali, że „kształcenie to proces nieustanny, pełen odkryć i inspiracji”. Niektóre zajęcia były prowadzone interaktywnie, a wiedza przekazywana przekonująco. Prowadzący starali się angażować studentów, zachęcając do aktywności i zgłaszania uwag i do wyrażania własnych opinii w sposób motywujący i trafiający do nich. Prezentowali materiały w sposób niezwykle angażujący, płynnie łącząc teorię z odpowiednimi ilustracjami graficznymi, co doskonale uzupełniało wykład. Odpowiadali na zadane pytania w sposób wyczerpujący. Pomagali zrozumieć zagadnienie przez powtórzenie go w taki sposób, by zrozumieć mogła je większa ilość osób obecnych w sali. Udział w niektórych ćwiczeniach „był wymagającym, ale

niezwykle rozwijającym doświadczeniem”. Zdaniem studentów nowatorskie metody prowadzenia zajęć, angażujące formy przekazania wiedzy, takie jak praca w grupie, inscenizacje, ciekawe projekty, własne prezentacje oraz motywujące do samodzielnego działania prace domowe pomagały w przyswojeniu oraz zrozumieniu poruszanych kwestii, a przede wszystkim urozmaicały spotkania. Prowadzący starali się uatrakcyjnić prowadzone zajęcia wykorzystując do tego swoje doświadczenia zawodowe oraz wiedzę innych osób, najczęściej naukowców z polskich i zagranicznych uczelni oraz przedstawicieli praktyki. Możliwość uczestniczenia w rozprawach sądowych czy wizyta w Areszcie Śledczym w Białymstoku była dla nich wielką szansą na zgłębianie wiedzy i poznawanie potencjalnych miejsc pracy. Studenci doceniali, że w czasie zajęć można było uzyskać informacje odnośnie rodzajów aplikacji prawniczych, „które bardzo poszerzyły wyobrażenia o tym, jak ona przebiega i jakie wartości oraz umiejętności są ważne w zawodzie prawnika-praktyka”. Prowadzący potrafili w dobry sposób przekazać wiedzę, ale jednocześnie również spowodować uśmiech rozluźniając atmosferę żartem. „Tworzyli interesujące i wymagające zaznajomienia się z omawianą materią kazusy, które angażowały studentów na zajęciach, nie posiadając oczywistych rozwiązań, jednak takie, które studenci sami byli w stanie odkryć”. W trakcie zajęć starali się stworzyć w miarę przyjazną atmosferę, w której jednak pierwsze miejsce odgrywał profesjonalizm, nieprzechodzący w zbyt techniczny formalizm utrudniający przyjmowanie materiału przez zbyt napiętą atmosferę. Prowadzący potrafili inspirować, gdyż „ich jego pasja do nauki i przedmiotu, który wykładają, jest zaraźliwa i motywuje do własnych poszukiwań intelektualnych”. Dzięki prowadzącym studenci mieli możliwość zainteresowania się nieznanymi dotąd zagadnieniami, np. dotyczącymi nowych technologii w prawie. Wykładowcy potrafili więc połączyć wysoki poziom akademicki z przystępną formą wykładu, posługując się trafnymi przykładami, dbając o kontekst praktyczny omawianych zagadnień. Studenci pozytywnie oceniali wejściówki, które motywowały do systematycznej nauki. Doceniali dostępność prowadzących po zakończeniu zajęć. Nierzadko pomagali oni rozszerzać wiedzę o danym zagadnieniu prawnym, udzielali porad.

Nieliczni studenci mieli uwagi do sposobu przekazywania wiedzy. Nieraz oceniali go jako nudny, monotony, chaotyczny, nieciekawym, jednostajny. Uważali, że nie wszyscy prowadzący, mimo ogromnej i zadziwiającej wiedzy, nie potrafili jej przekazać studentom, ani nią zainteresować. Nieraz przedstawiali zagadnienia w sposób skomplikowany, który wymuszał zdobywanie wiedzy poza wykładem. W niskim stopniu angażowali studenta w przedstawianą materię, wynikiem czego odczuwali oni zniechęcenie do uczęszczania na

zajęcia. Z jednej strony studenci narzekali na niewielkie urozmaicenie metod dydaktycznych, ich niewielką innowacyjność, a z drugiej strony, zwracali uwagę na zbyt długie prezentacje wykorzystywane przez prowadzących podczas zajęć, polegające najczęściej na odczytywaniu ich treści oraz znaczną liczbę zajęć w formie, często nieefektywnego *e-learningu*. Uważali, że niektórzy prowadzący w niewielkim zakresie uczestniczyli w zajęciach, prowadząc je wyłącznie w formie referatów przygotowanych przez studentów. Zarzucali, że nieraz przekazywali tę samą wiedzę na różnych przedmiotach. Studenci wskazywali na brak możliwości pozyskiwania wiedzy z zajęć z powodu ich nieodbywania, odwoływania i nieodpracowywania, w wyniku czego część materiału nie była opracowywana podczas zajęć. Niektórzy prowadzący nie udostępniali do wglądu ocenionych prac, nie dotrzymywali terminów ich sprawdzania. Inni zbyt wiele uwagi poświęcali opowieściom o swoich sukcesach zawodowych i sprawach prywatnych, nie pozwalali używać na zajęciach pomocy dydaktycznych oraz nie respektowali zwolnień lekarskich. Nieliczni prowadzący powodowali u studentów dyskomfort przekraczając ich przestrzeń osobistą, faworyzowali niektórych z nich. Rozmawiali podczas egzaminu z innymi pracownikami.

Nastawienie prowadzącego do studenta badani oceniali najczęściej jako: pozytywne, życzliwe, przyjazne, humanitarne, bardzo ludzkie, prostudenckie, wyrozumiałe, przychylne, nieraz neutralne. W ich opinii prowadzący zajęcia najczęściej okazywali do studentów empatię i szacunek, co „stanowi wzór właściwej postawy dydaktycznej i buduje prawdziwie akademicką atmosferę”. Byli „zwyczajnie w porządku i fair kierując się zasadą *in dubio pro studens*”. Wykazali znaczne pokłady życzliwości i autentycznej chęci pomocy studentom. Ich poczucie humoru wprowadzało swobodną atmosferę na zajęciach, co sprzyjało efektywniejszemu przyswajaniu wiedzy i zachęcało do aktywności, pozwalało w przyjemny oraz skuteczny sposób zapamiętać zdobytą wiedzę. Niektórzy badani doceniali swobodne pogawędki o meczach Jagiellonii i jej historii. Dzięki takiemu podejściu studenci nie odczuwali stresu na zajęciach, czuli się komfortowo. Mieli bardzo dobry kontakt z prowadzącym, a współpraca odbywała się na partnerskich zasadach. Prowadzący posiadali łatwość nawiązywania ludzkich, normalnych relacji ze studentem. Podnosili ich na duchu swoim sympatycznym usposobieniem. W opinii studentów prowadzący „widzieli w nich nie tylko swoich uczniów, ale też zwykłych ludzi którzy popełniają błędy i mogą się mylić”. Studenci doceniali okazywaną im pomoc, zwłaszcza tym, którzy mieli trudności z przyswojeniem materii przedmiotu, „dzięki czemu udało im się zaliczyć ćwiczenia z pozytywnym wynikiem”. Prowadzący stwarzali na zajęciach optymistyczną atmosferę, która

sprzyjała nauce, zgłaszaniu się, a także zadawaniu pytań w razie wątpliwości. Te spotykały się z życzliwą odpowiedzią i dokładnym wyjaśnieniem. Ów pozytywny kontakt ze studentami i bardzo dobre podejście do nich motywowało do nauki. Powodowało, że była ona nie tylko obowiązkiem, ale prawdziwą przyjemnością.

Nieliczni badani wskazywali na niemiłe, negatywne, niechętnie, nieprzychylnie, nonszalanckie, pretensjonalne, wyniosłe, wręcz pogardliwe, krzywdzące i nieprzyjazne nastawienie do studentów. Odczuwali oni brak szacunku, lekceważenie, traktowanie z góry, zwłaszcza poprzez wygłaszanie wyśmiewających, niemiłych i uszczypliwych komentarzy dotyczących ich wypowiedzi niezgodnych z tokiem rozumowania prowadzących zajęcia. Uznawali, że niektóre „żarty i anegdoty były zdecydowanie nie na miejscu”. Niektórzy prowadzący zarzucali studentom brak inteligencji, podważali ich umiejętności. Nieliczni studenci wskazywali na nieodpowiednie podejście do osób z niepełnosprawnościami.

Inspirowanie do samodzielnego myślenia badani oceniali wysoko. Twierdzili, że większość zajęć zachęcała i pobudzała do zdobywania oraz poszerzania wiedzy, a także do samodzielnego myślenia, co pozwalało na lepsze i przyjemniejsze zapamiętanie materiału. Najczęściej prowadzący zachęcali do dyskusji i rozmowy, podawali niebanalne ciekawe tematy i przykłady. Stwarzali komfortową atmosferę zajęć, „na których każdy może wyrazić swoje zdanie i zawsze zostanie wysłuchany, a na każde pytanie znajdzie odpowiedź”. Prowadzili aktywny dialog ze studentami, co znacznie ułatwiało zrozumienie wykładanego materiału. Byli otwarci na perspektywy przedstawiane przez nich. Prowadzący zajęcia zachęcali do krytycznego myślenia oraz samodzielnego poszukiwania informacji, co sprzyjało rozwojowi umiejętności studentów. Inspirowali do poszukiwania na własną rękę dodatkowych informacji na temat przedmiotu. Skutecznie motywowali do nauki i wspólnej pracy, skłaniając do czynnego udziału w zajęciach z własnej woli. Bez presji i stresu zachęcali do rozmów na omawiany na zajęciach temat. Aktywnemu uczestnictwu i poszerzaniu wiedzy sprzyjała bardzo dobra atmosfera na zajęciach. Niektórzy prowadzący stosowali formy zaliczenia oparte na kreatywnym myśleniu, co uczyło przedmiotu od praktycznej strony, pozwalało sprawdzić swoją wiedzę i możliwości. Dzięki temu niektórzy studenci „mieli poczucie, że zdobyta wiedza będzie solidnym fundamentem w dalszej edukacji prawniczej”.

Nieliczni uważali, że brakowało większej interakcji pomiędzy słuchaczami wykładu a prowadzącym oraz otwartego dialogu odnośnie materii wykładu.

Najczęściej badani potwierdzili obiektywność oceniania. Uważali, że dokonana

podczas kolokwii, zaliczeń i egzaminów ocena wypowiedzi oraz prac studentów była sprawiedliwa i uczciwa. Sposób oceny określili jako klarowny, jasny, przejrzysty, rzetelny i konsekwentny, doceniający zaangażowanie studentów. Podkreślali, że „daje to studentom poczucie bezpieczeństwa i sprawiedliwości”. Uznali, że na egzaminie najczęściej panowało indywidualne i przemyślane podejście do studenta. Zaliczenie przedmiotu było przyjemne, gdyż sprawdzanie wiedzy odbywało się zgodnie z materiałem omówionym na zajęciach. Zadowolenie budziło informowanie studentów po sprawdzeniu prac o kluczu odpowiedzi.

Nieliczni mieli zastrzeżenia do obiektywności oceniania przez niektórych prowadzących. Według studentów sposób oceniania egzaminu był „bardzo niesprawiedliwy, a kryteria oceniania nie zostały jasno przedstawione”. Uważali, że „brakuje przejrzystości i konsekwencji w ocenianiu, co budzi wątpliwości co do sprawiedliwości wystawianych ocen”. Ich zdaniem, powodem tego może być niejasny zakres materiału wymagany na egzaminie, a wykłady, będące jego podstawą, mało przydatne. Niektórzy wskazywali na nieprecyzyjność sylabusu przedmiotu i występujące w nim rozbieżności co do kwestii zaliczenia przedmiotu.

Jasność kryteriów zaliczenia badani najczęściej oceniali pozytywnie. Uznali je za klarowne, jasne, przyjazne studentom obejmujące np. wykonywanie zadań w formie zdalnej oraz prezentacji i aktywności podczas zajęć. Doceniali słowność w tym zakresie, „co buduje ogromne zaufanie i pozwala studentom czuć się pewnie w jasno określonych ramach”.

Nieliczni kryteria oceniania uznali za bardzo niezrozumiałe, niejasne, „dziwne”. Niektórzy studenci wskazywali, że nie otrzymali informacji, na podstawie czego będą oceniani, nie znali warunków zaliczenia. Zauważali, że kryteria ulegały zmianie w ciągu roku czy semestru.

Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji i poprzez kontakt drogą elektroniczną badani najczęściej oceniali pozytywnie. Doceniali zwłaszcza terminowe, szybkie, sprawne odpowiedzi na maile.

Nieliczni wskazywali na brak odzewu na *e-maile* lub reakcję na nie po długim czasie oraz trudności z osobistym spotkaniem z prowadzącym podczas dyżurów (odwoływanie ich). Studenci studiów niestacjonarnych zwracali uwagę na brak konsultacji w terminie zjazdów.

Prowadzących studenci najczęściej oceniali jako osoby: kulturalne, wyrozumiałe, kompetentne, konkretne, rzetelne, miłe, sympatyczne, życzliwe, inteligentne, pomocne, ciepłe, zawsze uśmiechnięte i z sercem na dłoni, przyzwoite, serdeczne, sumienne, charyzmatyczne, cierpliwe, przyjazne, zaangażowane, z poczuciem humoru. Podkreślali też, że są oni profesjonalnymi, świetnymi, wspaniałymi i wymarzonymi wykładowcami, którzy

potrafią bardzo dobrze tłumaczyć oraz przekazywać wiedzę podczas wykładów. Wypowiadają się zwięźle i przystępnie, czasem wręcz zabawnie. Posiadają wiedzę i merytoryczne podejście stanowiące cenny wkład w rozwój studentów. Są niezwykle inspirujący, nie tylko jako wykładowcy, ale przede wszystkim jako ludzie. Niektórzy są zafascynowanymi swoim przedmiotem, prowadzą zajęcia z pasją, posiadają wyjątkową wiedzę. Stanowią autorytet w zakresie nauki swego przedmiotu, z doskonale wyważoną kulturą języka prawniczego w praktyce. Sposób wypowiedzi niektórych stanowić może przykład wybitnej elokwencji, łączącej precyzyjność z płynnością, co sprawia, że każdy temat staje się zrozumiały i łatwy do przyswojenia. Posiadają dar do przekazywania wiedzy, umieją łączyć informacje teoretyczne z praktycznymi, potrzebnymi do wykonywaniu zawodów prawniczych. Prezentują postawę prawników stanowiących wzór postępowania. Są „bardzo spoko”, mają dużo pomysłów i chęci do pracy.

Niektórych prowadzących zajęcia określano: „Marka sama w sobie”, „Ikona wydziału”, „Fenomenalny naukowiec i człowiek!”, „Wybitny człowiek”, „Wspaniały wykładowca”, „Najlepszy prowadzący jakiego można sobie wymarzyć!”, „Trochę służbista, ale z klasą”, „Drogowskaz i latarnia dla duszy zbłąkanej w gąszczu drogi prawniczej”, „Prawdziwy mistrz w sztuce dydaktyki”, „Niezwykle inspirujący człowiek - uosobienie intelektualnej głębi i dydaktycznej maestrii”, „Profesjonalista z poczuciem humoru i dobrym nastawieniem do studenta!”. Studenci twierdzili, że „niektórzy wykładowcy pozostawiają po sobie trwałe ślady w edukacyjnej drodze studentów, nie tylko poprzez wiedzę, ale i poprzez podejście, osobowość i klasę, z jaką prowadzą zajęcia”.

Nieliczni mieli uwagi do prowadzących zajęcia. Twierdzili, że niektórzy z nich są nieprzyjemni, niemili i wyniośli w kontakcie ze studentem. Zauważyli, że niektórzy niepotrzebnie komentują wygląd studentek.

W tym miejscu sprawozdania należy przypomnieć, że od roku ak, 2023/2024 Pełnomocnik Dziekana Wydziału Prawa UwB ds. nowoczesnych technologii i metod nauczania prof. W. Filipkowski, opracował założenia interaktywnego narzędzia wspomagającego nauczycieli akademickich w osiągnięciu efektów kształcenia na studiach I i II stopnia pod roboczą nazwą „Dobre praktyki”. W ten sposób stworzono przestrzeń dyskową w usłudze *Microsoft Teams* do udostępnienia pracownikom dydaktycznym i badawczo-dydaktycznym. Została ona podzielona na poszczególne efekty nauczania oraz metody dydaktyczne. Każdy efekt został opisany pod względem znaczenia oraz potencjalnych interaktywnych metod nauczania stacjonarnego i *online* wraz z przykładami

uwzględniającymi kierunek Prawo, Bezpieczeństwo i prawo, Kryminologia, Kryminalistyka oraz Administracja. Dodatkowo umieszczono tam pliki prezentacji przedstawionych podczas spotkań z pracownikami pt.: Czat akademicki. Systematycznie zamieszczane są tam materiały (pliki, nagrania) do wykorzystania. Narzędzie to zostało udostępnione pracownikom.

Ponadto, na podstawie § 16 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku i Zarządzenia nr 45 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zasad dokonywania oceny przez studentów i doktorantów nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku została przeprowadzona analiza kwestionariuszy ankiet wypełnionych przez studentów innych wydziałów i doktorantów Szkoły Doktorskiej UwB w zakresie wypełniania obowiązków związanych z kształceniem w tych jednostkach UwB przez pracowników Wydziału Prawa¹⁸.

Ustalono, że w roku ak. 2024/2025 61 spośród nich prowadziło zajęcia na 12 wydziałach UwB (Biologii, Nauk o Edukacji, Historii, Stosunków Międzynarodowych, Fizyki, Chemii, Matematyki, Filologicznym, Ekonomii i Finansów, Informatyki, Filozofii i Kognitywistyki, Studiów Kulturowych), Ekonomiczno-Informatycznym Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie oraz w Szkole Doktorskiej UwB. Uzyskano informacje z 6 jednostek. Z przesłanych danych wynika, że najczęściej różne aspekty obejmujące wypełnianie przez pracowników Wydziału Prawa obowiązków związanych z kształceniem w innych jednostkach UwB oceniane jest przez studentów dobrze i bardzo dobrze (bardzo rzadko – na ocenę dostateczną). Niektórzy pracownicy nie zostali ocenieni przez studentów.

Według studentów pracownicy Wydziału Prawa są przygotowani do zajęć. Prowadzą je w sposób rzeczowy, zaangażowany, ciekawy, merytoryczny, jasny, interesujący, przydatny, profesjonalny, zrozumiały, uporządkowany, rzetelny, przejrzysty „w miłej atmosferze oraz „z dużym wsparciem materiałowym”. Umożliwiają wyrażanie swego zdania, zachęcają do myślenia i aktywności, a materię przedmiotu wyjaśniają na przykładach. Studenci niektórych kierunków zauważyli, że prace pisemne w postaci referatów, ze względu na ich rzadkość zadawania, stanowiły wyzwanie. Ale, jak stwierdzili, „pomogły one rozwinąć im umiejętności pisanie”. Według nich prowadzący stosują właściwe sposoby zaliczenia, które powodują, że przebiegają one sprawnie. Prowadzących zajęcia ocenili jako osoby przemiłe,

¹⁸ Decyzja nr 16 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie przeprowadzania oceny w zakresie wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków związanych z kształceniem realizowanych w innej jednostce organizacyjnej.

rzeczowe, konkretne, super, które są pozytywnie nastawione do studentów i mają indywidualne podejście do każdego z nich. Jednemu z wykładowców studenci proponują prezentowanie treści wykładu przy pomocy PowerPointa, a nie WORDa.

Nieliczni studenci mieli zastrzeżenia do prowadzących zajęcia. Narzekali na zmiany kryteriów zaliczania, stosowanie niesprawiedliwego systemu oceniania, przeprowadzanie zbyt skomplikowanych i trudnych testów elektronicznych oraz na występowanie mankamentów przy organizacji egzaminu (zbyt mało kartek z testami, zmiany daty egzaminu, spóźnienie prowadzącego zajęcia na egzamin końcowy). Zwracali też uwagę na poświęcanie zbyt małej ilości czasu na prowadzenie dyskusji podczas zajęć, a także niemożliwość wyrażania własnej opinii. Niektórzy studenci odczuwali brak szacunku/złe nastawienie do nich (naśmiewanie się z niektórych), a także wpływ zmęczenia wykładowcy na niewysoką jakość zajęć (późne godziny zajęć).

Jak ustalono, zasadniczo, wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem w ww. jednostkach UwB przez pracowników Wydziału Prawa odbywa się prawidłowo. Nieliczni prowadzący zajęcia powinni popracować nad metodyką prowadzenia zajęć oraz zadbać o lepsze relacje ze studentami.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Analiza protokołów hospitacji oraz wyników badań ankietowych wskazuje, że, zarówno studenci, doktoranci Szkoły Doktorskiej UwB i uczestnicy studiów podyplomowych oraz przełożeni hospitowanych pracowników wysoko oceniają wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem prowadzonym na Wydziale Prawa i w innych jednostkach uniwersyteckich.

Należy zaznaczyć, że jak co roku, negatywne uwagi studentów oraz uczestników studiów podyplomowych i postulaty wobec konkretnych pracowników zgłoszone w poprzednim roku akademickim były przedmiotem odrębnych spotkań z poszczególnymi wykładowcami. W ich wyniku części z nich została zaoferowana pomoc o charakterze dydaktycznym, z pozostałymi przeprowadzono rozmowy wyjaśniające. Zatem, opinie badanych skutecznie wpływają na podnoszenie poziomu jakości kształcenia na wydziale.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje WZJK z poprzedniego roku akademickiego dotyczące organizacji szkolenia z zakresu dydaktyki w szkole wyższej zostały zrealizowane. Pracownikom

zapewniono możliwość udziału w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne (m.in. w ramach projektu „UwB uczelnią dla wszystkich”), w tym szkolenia z obsługi platformy Eduportal.

Odbyły się też rozmowy z prowadzącymi zajęcia na temat potrzeby: określenia kryteriów zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach i niedokonywania ich zmian, większego zaangażowania prowadzących w zajęcia oraz większego wsparcia studentów w procesie pisania prac dyplomowych. Przypominano pracownikom, że istnieje obowiązek określenia w sylabusach przedmiotów i informowania studentów na pierwszych zajęciach o zasadach egzaminowania/zaliczania poszczególnych modułów. Regularnie prowadzono rozmowy z pracownikami na temat określania kryteriów zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach oraz ich precyzyjnego wskazywania w sylabusach poszczególnych przedmiotów i niedokonywania ich zmian. Oczekiwania te są artykułowane na różnych forach - od posiedzeń Rady Wydziału po indywidualne rozmowy z pracownikami. Pracownikom przekazywane są też oczekiwania studentów w zakresie wsparcia w procesie przygotowywania prac dyplomowych oraz ich zaangażowania w proces dydaktyczny. W razie potrzeby członkowie Kolegium Dziekańskiego przeprowadzają indywidualne rozmowy z pracownikami w tej kwestii.

Podjęto też działania na rzecz poprawy relacji prowadzących zajęcia ze studentami, zwłaszcza w kwestii ograniczenia przez prowadzących zajęcia komentarzy, dygresji oraz historii o zabarwieniu politycznym i seksistowskim, nienarzucania swoich przekonań, nieopowiadania o swoim życiu i swoich problemach, nieskupiania uwagi na sobie. W przypadku otrzymania sygnału o problemach studentów z prowadzącymi zajęcia, władze wydziału reagowały na bieżąco, wyjaśniając sytuację ze studentami i prowadzącymi zajęcia. Najczęściej miało to miejsce podczas spotkań właściwego prodziekana z prowadzącym zajęcia lub podczas oceny pracownika bądź w formie uwag (pisemnych/ustnych) przekazywanych pracownikom po hospitacji zajęć.

Rekomendacja UZJK z poprzedniego roku akademickiego dotycząca „podejmowania nowych działań zachęcających studentów i doktorantów do wypełniania ankiet w systemie USOS oraz kontynuowania dobrych praktyk w tym zakresie, które już funkcjonują na uczelni” została zrealizowana. Do wypełniania ankiet studenci byli intensywnie zachęceni przez prowadzących zajęcia, Samorząd studencki oraz poprzez media społecznościowe, co przyniosło efekty. Wypełniono więcej ankiet niż przed rokiem.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów na Wydziale Prawa UwB¹⁹ następuje według kryteriów zawartych w § 9 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.

1) ocena zasobów bibliotecznych, dostępu do komputerowych baz danych, w szczególności ich aktualizowania pod kątem potrzeb pracowników, studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych

Biblioteka Prawnicza jest częścią systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu w Białymstoku, który obejmuje bibliotekę główną (Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia) oraz biblioteki specjalistyczne.

Studenci, doktoranci, pracownicy oraz uczestnicy studiów podyplomowych mają możliwość korzystania z zasobów Biblioteki Prawniczej w roku akademickim przez siedem dni w tygodniu, co zapewnia pełny dostęp do czytelni, wypożyczalni, katalogów komputerowych i baz danych.

W 2024 r. na Wydział Prawa UwB przekazany został księgozbiór po zmarłym doktorze Sławomirze Oliwniaku. Zawierał on ponad 6 tys. tytułów, z których 3 974 egz. zasililo zbiory Biblioteki Prawniczej, a około 2 tys. egz. - Biblioteki Filii UwB w Wilnie. Tytuły, które przyjęto do Biblioteki Prawniczej, zostały wyeksponowane w czytelni. Umieszczono w niej gablotę oraz tablicę pamiątkową poświęconą zmarłemu pracownikowi naszego wydziału.

Stan księgozbioru Biblioteki Prawniczej wynosi 60 386 wol. (w tym 48 500 wol. książek, 11 515 wol. czasopism, 371 wol. zbiorów specjalnych, 22 CD, 349 doktoratów)²⁰. W roku ak. 2024/2025 ogółem wpłynęło 4 857 woluminów, w tym 4 790 książek i 67 czasopism. Zakupiono 581 wol. książek, 235 wol. otrzymano w darze, a 3 974 wol. pozyskano z księgozbioru zmarłego dr S. Oliwniaka. Wśród nabytków, 64 wol. stanowią zagraniczne książki zakupione w ramach Regionalnej Inicjatywy Doskonałości.

Biblioteka prenumeruje 30 tytułów czasopism, 31 tytułów otrzymuje w darze, a 9 - z wymiany międzybibliotecznej. Część czasopism prenumerowanych dostępna jest w wersji elektronicznej.

¹⁹ Decyzja nr 7 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów.

²⁰ Stan na dzień 27 czerwca 2025 r.

Zbiory biblioteczne pozyskiwane są poprzez zakup, wymianę międzybiblioteczną i dary. Zakupy książek dokonywane są z reguły raz na dwa tygodnie. Na bieżąco analizowane są nowości wydawnicze tak, aby zasoby biblioteczne dostosowywane były jak najlepiej do potrzeb studentów i pracowników. Czas realizacji zamówień wynosi 2-5 dni, a czas opracowania wydawnictw - 2 dni. Powiadomienia o nowych wydaniach przychodzą również pocztą elektroniczną. Wszystkie wydawnictwa z najnowszym stanem prawnym trafiają do czytelników. Starsze wycofywane są do magazynu. Biblioteka gromadzi również publikacje obcojęzyczne, zwłaszcza w języku angielskim. Przy powiększaniu zbiorów biblioteka skupia się przede wszystkim na zakupie podręczników prawniczych oraz pozyskiwaniu wydawnictw, które nie są dostępne w bazach elektronicznych.

Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana. Zintegrowany, biblioteczny system ALEPH umożliwia czytelnikom nie tylko dostęp *on-line* do katalogu komputerowego, ale także składanie zamówień, rezerwacje i samodzielne przedłużenia terminu zwrotu wypożyczonych materiałów. Biblioteka współpracuje z Katalogiem NUKAT – Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym. Zbiory Biblioteki widoczne są dzięki temu w największym naukowym katalogu centralnym w Polsce.

Biblioteka udostępnia 7 prawniczych baz danych: Lex, Legalis, Polska Bibliografia Prawnicza, Hein Online, Legal Source, Wideoteka WATCH DOCS, ArsLege oraz wszystkie bazy elektroniczne dostępne w Bibliotece Uniwersyteckiej. Cenną bazą dla użytkowników jest także serwis IBUK Libra, w którym Biblioteka wykupuje co roku elektroniczne wersje podstawowych podręczników, polecanych przez nauczycieli akademickich. Dostęp do zasobów elektronicznych jest możliwy ze wszystkich komputerów w sieci uniwersyteckiej. Z sieci prywatnych studenci, doktoranci i pracownicy UwB mogą logować się do baz danych poprzez system USOSweb UwB. Użytkownicy mają również możliwość korzystania z Multiwyszukiwarki EDS (EBSCO Discovery Service), która pozwala na jednoczesne wyszukiwanie treści w bazach elektronicznych prenumerowanych przez UwB oraz w ogólnodostępnych zasobach *online*.

Do użytku czytelników znajduje się 7 stanowisk komputerowych, drukarka sieciowa oraz 2 skanery i kserokopiarka przeznaczona dla studentów niepełnosprawnych. Biblioteka dysponuje 1 stanowiskiem komputerowym dostosowanym do potrzeb osób niedowidzących, a także 1 stołem z ruchomym blatem przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnościami.

Czytelnia Biblioteki Prawniczej posiada 26 miejsc. Księgozbiór podręczny czytelników stanowią najnowsze komentarze, podręczniki i wydawnictwa ciągłe z poszczególnych

dziedzin prawa i nauk pokrewnych, słowniki językowe, encyklopedie, leksykony oraz czasopisma prawnicze. Udostępnianie w czytelni ma charakter prezencyjny. Zagwarantowany jest wolny dostęp do półek. Wystawionych jest ok. 16 tysięcy woluminów. W czytelni wszystkie zbiory chronione są elektronicznie.

W Bibliotece prowadzona jest baza „Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku”, która rejestruje dokumenty opublikowane od 1998 roku. Bibliografia zawiera 13 793 opisy bibliograficzne.

W 2025 r. do Biblioteki Prawniczej zostało przeniesione Centrum Dokumentacji Europejskiej, które wcześniej znajdowało się w Bibliotece Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku. Dzięki temu biblioteka zyskała ok 6 tys. woluminów z dziedziny prawa europejskiego i nauk pokrewnych. Zbiory znajdują się w dwóch lokalizacjach tj. w czytelni z wolnym dostępem oraz w wypożyczalni. Centrum Dokumentacji Europejskiej wraz z *Europe Direct* oraz ekspertami *Team Europe* bierze udział w różnych inicjatywach promocyjnych i edukacyjnych związanych działalnością Unii Europejskiej.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie funkcjonowania biblioteki w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²¹. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 6. Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek przez studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek i czytelni	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Rzadziej
	[% badanych]			
Biblioteka Główna	4,72	11,81	27,56	55,91
Biblioteka specjalistyczna (np. wydziałowa, instytutowa)	7,14	17,46	31,75	43,65
Inna, niewymieniona wyżej biblioteka	8,51	4,26	10,64	76,6

Jak wynika z tabeli nr 6. studenci Wydziału Prawa częściej korzystają z księgozbiorów Biblioteki Prawniczej.

²¹ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

Tabela nr 7a. Wybrane aspekty korzystania z Biblioteki Głównej w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Głównej	1	2	3	4	5
	[%]				
Dostępność lektury podstawowej	2,56	1,28	17,95	25,64	52,56
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki studiów	1,32	1,32	11,84	27,63	57,89
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	1,41	0	1,68	35,21	50,70
Sprawność obsługi	1,28	1,2	11,54	11,54	74,36
Przyjazność obsługi	0	1,28	8,97	12,82	76,92
Godziny otwarcia	0	5,19	7,79	27,27	59,74
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelní)	0	2,67	8,0	20,0	69,33
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	0	1,32	7,89	15,79	75,0

Jak wynika z tabeli nr 7a. wszystkie wyżej wymienione aspekty korzystania z Biblioteki Głównej badani ocenili wysoko. Najwyżej (na 4 i 5) - możliwość korzystania z elektronicznych baz danych (90,97%), przyjazność obsługi (89,74%), warunki pracy (89,33%) oraz godziny otwarcia (87,01%).

Tabela nr 7b. Wybrane aspekty korzystania z Biblioteki Prawniczej w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Prawniczej	1	2	3	4	5
	[%]				
Dostępność lektury podstawowej	1,15	2,30	19,54	24,14	52,87
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki studiów	1,16	1,16	16,28	27,91	53,49
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	3,85	1,28	12,82	32,05	50,0
Sprawność obsługi	1,19	0	5,95	14,29	78,57
Przyjazność obsługi	0	2,27	5,68	9,09	82,95
Godziny otwarcia	1,12	4,49	10,11	26,97	57,30
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelní)	0	4,82	6,02	24,10	65,06
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	0	1,18	4,71	22,35	71,76

Jak wynika z tabeli nr 7b. ww. aspekty korzystania z Biblioteki Prawniczej badani ocenili wysoko, przy czym najwyżej (na 4 i 5) - możliwość korzystania z elektronicznych baz danych (94,11%), sprawność obsługi (92,86%), przyjazność obsługi (92,4%) oraz warunki

pracy (89,16%).

Nieliczni badani wypełniając Ankietę ewaluacyjną zgłosili kilka uwag dotyczących pracy obu bibliotek. Postulowali o możliwość wypożyczenia na dłuższy okres większej liczby książek (Biblioteka Prawnicza). Narzekali na lokalizację (słabe połączenia autobusowe, długi dojazd) i słaby Internet w kampusie. Chwalili sympatyczną obsługę (Biblioteka Główna).

2) ocena jakości infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, wyposażenie laboratoriów, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych

Wydział Prawa dysponuje:

- 4 salami wykładowymi o łącznej powierzchni 816,70 m² i liczbie miejsc 902, Jedna sala wykładowa – aula audytoryjna z 380 miejscami - wyposażona jest w system nagłośnienia konferencyjnego, system prezentacji obrazu i cyfrowy system tłumaczeń symultanicznych. Aula została dodatkowo wyposażona w pętlę indukcyjną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących. Sala jest klimatyzowana, ze sterowanymi roletami okiennymi i sterowanym oświetleniem. W sali tej, dla bezpieczeństwa korzystających, zostały zamontowane drzwi antypaniczne, przez które wychodzi się bezpośrednio na podwórze. Dwie sale wykładowe na 202 i 140 miejsc mają zamontowane na stałe krzesła i odkładane stoliki, natomiast jedna sala na 180 miejsc wyposażona jest w krzesła z pulpitemi. Wszystkie sale wykładowe wyposażone są w nagłośnienie, rzutniki, ekrany zdalnie sterowane, komputery lub laptopy oraz tablice suchościeralne.
- 10 salami ćwiczeniowymi o łącznej liczbie miejsc 454 (powierzchnia poszczególnych sal wynosi od 36 m² do 74 m²). We wszystkich tych salach zamontowane są rzutniki, ekrany zdalnie sterowane oraz komputery lub laptopy. Sale ćwiczeniowe wyposażone są w ławki i krzesła lub krzesła z pulpitemi oraz tablice suchościeralne lub flipchart (na papier). Jedna z sal ćwiczeniowych, tzw. sala sądowa, jest przystosowana do prowadzenia symulacji rozpraw sądowych. Wyposażona jest w komputer oraz rzutnik i ekran zdalnie sterowane oraz telewizor 75 cali do zastosowań multimedialnych. Dla wygody studentów, ławy zostały wyposażone w odkładane stoliki.
- 19 salami seminaryjnymi (powierzchnia wynosi od 20 do 50 m²). W salach tych znajduje się stół konferencyjny z ustawionymi wokół krzesłami, tablica typu flipchart oraz komputer.

- Pracownią Kryminalistyki wyposażoną w komputer multimedialny z dostępem do Internetu, drukarkę, rzutnik, telewizor. Studenci podczas zajęć mogą korzystać z urządzeń do badania dokumentów publicznych, z testerów uniwersalnych do sprawdzania autentyczności druków wartościowych, z zestawów do ujawniania śladów daktyloskopijnych, jak również z zestawów do informatyki śledczej. W gablotach wyłożone są repliki broni.
- salą posiedzeń z 68 miejscami, wyposażoną w rzutnik i ekran zdalnie sterowany, w nagłośnienie z rejestracją dźwięku, telewizor do zastosowań multimedialnych oraz system do głosowania. Sala jest klimatyzowana, udostępniana pracownikom i studentom.
- pracownią komputerową, która wyposażona jest w drukarkę sieciową, rzutnik i ekran, skaner z automatycznym podajnikiem, telewizor. Studenci i pracownicy Wydziału Prawa mają możliwość korzystania z sieci Internet i sieci bezprzewodowej (EDUROAM). Mogą korzystać też z oprogramowania: MS Office Professional (Word, Excel, Access, PowerPoint), System Informacji Prawnej LEX oraz Legalis, Baza czasopism i książek Polska Bibliografia Prawnicza.
- salą komputerową, dysponującą 24 stanowiskami komputerowymi, w której znajduje się również rzutnik oraz ekran. W 2024 r. w sali zostały wymienione wszystkie fotele przy stanowiskach komputerowych.

W portierni budynku znajdują się dwa rzutniki przenośne, dwa laptopy i przenośny ekran, z których mogą korzystać pracownicy i studenci. Wydział posiada 2 mobilne kabiny do tłumaczeń symultanicznych, które, w zależności od potrzeb, mogą być ustawiane w różnych salach.

Wszystkie jednostki organizacyjne wydziału (katedry, zakłady, pracownie) wyposażone są w komputery i drukarki. Pracownicy tych jednostek mogą korzystać z sieci Internet, oprogramowania służącego do edycji dokumentów oraz Systemu Informacji Prawnej LEX oraz Legalis (z baz Legalisa pracownicy mogą również korzystać poza uczelnią).

Dodatkowo Legalis jest dostępny w sieci bezprzewodowej EDUROAM, która jest rozpięta po wszystkich wydziałach Uniwersytetu w Białymstoku oraz w kampusie. Studenci, łącząc się do sieci bezprzewodowej przy pomocy swoich urządzeń (laptopy, tablety, smartfony itp.), mogą korzystać z baz Legalisa, przy czym liczba użytkowników jest nieograniczona.

Na parterze budynku znajduje się Biblioteka Prawnicza, która, dla zachowania komfortu czytelnikom, została oddzielona od reszty budynku przeszkloną ścianką z

automatycznie otwieranymi drzwiami, a jej pomieszczenia są klimatyzowane. Zajmuje ona łączną powierzchnię 340,60 m². Czytelnia zajmuje powierzchnię 186,10 m². Znajduje się w niej skaner, drukarka sieciowa i 11 stanowisk komputerowych z dostępem do sieci oraz katalogami z dostępem do baz. Przy stanowiskach zamontowane są gniazda elektryczne, do których czytelnicy mogą podłączyć swój sprzęt. W jednym z pomieszczeń znajduje się punkt rejestracji użytkowników biblioteki, wypożyczenia i zwroty książek oraz kserokopiarka przeznaczona dla osób niepełnosprawnych i 1 stanowisko komputerowe z dostępem do katalogów. Dla wygody czytelników, na holu przy czytelnicy, ustawione są szafy ze skrytkami (38 skrytek), w których osoby korzystające z czytelnicy mogą zostawić zbędne rzeczy.

Oddzielne pomieszczenia w budynku posiadają: Studencka Poradnia Prawna wyposażona w 2 komputery, 2 laptopy, urządzenie wielofunkcyjne, niszczarkę i Samorząd Studencki (z 2 komputerami, lodówką, kuchenką mikrofalową).

Wydział jest przystosowany do przyjmowania na studia osób z niepełnosprawnościami: parking z wyznaczonymi miejscami, podjazd, winda, toaleta, pętla induktofoniczna wspomagająca słyszenie osób niedosłyszających w auli audytoryjnej, stanowisko komputerowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących w czytelnicy, kserokopiarka w pomieszczeniu bibliotecznym, z której bezpłatnie mogą korzystać studenci niepełnosprawni. W grudniu 2019 r. wymieniono na automatycznie rozsuwane drzwi do Biblioteki. W celu zwiększenia dostępności budynku do potrzeb osób niewidomych, pomieszczenia oznakowano naklejkami w piśmie Braille'a. Dla bezpieczeństwa użytkowników, podjazd dla osób z niepełnosprawnościami wraz z przylegającymi do niego schodami oraz schody fasady wyposażono w instalację przeciwbłodzeniową.

W związku ze zwiększającą się liczbą zagranicznych studentów, na drzwiach katedr, zakładów, pracowni, biblioteki umieszczono tabliczki informacyjne również w języku angielskim. Wszystkie pomieszczenia dziekanatów są klimatyzowane, wyposażone w komputery, kserokopiarki i niszczarki. W 2024 r. dziekanaty otrzymały 4 przenośne pętle induktofoniczne, które ułatwiają komunikację z osobami niedosłyszającymi.

Wydział posiada własny parking na ok. 100 miejsc, z którego korzystają pracownicy i studenci (budynek znajduje się na terenie miejskiej płatnej strefy parkowania). Studenci korzystają z szatni, która może przyjąć 860 okryć.

W podziemiach budynku znajduje się bufet na ok. 90 miejsc, w którego menu znajdują się zarówno przekąski, jak i dania obiadowe. W okresie wiosenno-letnim na tarasie przed bufetem ustawione są stoliki i parasole. Na holach I-go i II-go piętra ustawione są 4 automaty

z napojami zimnymi, gorącymi, przekąskami. Firma wendingowa umieściła swoje automaty w estetycznych zabudowach posiadających też kosze na śmieci.

Na parterze budynku oraz na dwóch półpiętrach głównej klatki schodowej znajdują się tablice, na których studenci mogą wywieszać informacje o organizowanych imprezach. Poza tym koła naukowe i organizacje studenckie mają do dyspozycji gabloty, które wiszą na korytarzach. W holu auli znajduje się tablica, która jest wykorzystywana do organizowania tematycznych wystaw oraz przedstawiania osiągnięć pracowników wydziału. Na parterze budynku w lewej jego części oraz we *foyer* auli są wywieszone osiągnięcia wydziału oraz nagrody i wyróżnienia jego pracowników, natomiast na pierwszym piętrze znajduje się wystawa zatytułowana „Wizerunek sprawiedliwości na kopertach i kartach pocztowych świata”. Ponadto przy katedrach i zakładach zawieszone są gabloty przeznaczone do umieszczania informacji o rozwoju naukowym tych jednostek oraz informacje dla studentów. Gabloty znajdują się także przy dziekanatach i służą do wywieszania informacji niezbędnych studentom. Poza tym wydział posiada stojaki ekspozycyjne, które są wykorzystywane do organizowania wystaw tematycznych we *foyer* auli, przekazywania informacji o organizowanych konferencjach i innych wydarzeniach.

Budynek posiada sieć centralnego ogrzewania z węzłem c.o. wyposażonym w automatykę, w instalację wodno-kanalizacyjną przyłączoną do sieci miejskiej (z bieżącą ciepłą wodą), kanalizację deszczową podłączoną do sieci miejskiej, instalację oświetleniową i gniazd wtykowych, telefoniczną, komputerową, odgromową oraz telewizji przemysłowej (zewnętrznej – 11 kamer i wewnętrznej – 5 kamer). Monitor z rejestratorem obrazu znajduje się w portierni budynku. W sierpniu 2020 r. na Wydziale Prawa został zamontowany centralny system monitoringu wizyjnego wejść do obiektu (8 kamer skierowanych na każde drzwi wejściowe od wewnątrz budynku), centralny system kontroli dostępu i centralny system alarmowy na potrzeby projektu „Nowoczesny Uniwersytet szansą na rozwój przyszłych kadr regionu”. Centrala monitoringu znajduje się w Rektoracie przy ul. Świerkowej 20B. W 2024 r. została zamontowana jeszcze jedna kamera zewnętrzna skierowana na parking oraz szlaban od ul. Mickiewicza, a od 2025 r. – na szlaban od ul. Elektrycznej.

Sale ćwiczeniowe, część sal seminaryjnych oraz hole wyposażone są w wentylację mechaniczną i układy wentylacyjne z odsysaniem ciepła.

We wrześniu 2023 r. zostały wyremontowane 3 sale ćwiczeniowe. Położono nową wykładzinę PCV, zostały pomalowane ściany. Na przełomie 2023 r. i 2024 r.

wyremontowano 3 katedry. Wymieniono starą wykładzinę dywanową na nową i pomalowano ściany.

W budynku jest zamontowany elektronicznie sterowany system przeciwbłodzeniowy rynien i rur spustowych, schodów fasady oraz podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami wraz z przylegającymi do niego schodami.

Na każdej kondygnacji budynku znajdują się sanitariaty: na parterze damski i męski – w lewej części budynku, na I piętrze (2 damskie, 3 męskie, toaleta dla niepełnosprawnych i toaleta dla personelu) – w lewej i prawej części budynku, na II piętrze (2 damskie – w prawej i lewej części budynku i 1 męski – w lewej części budynku). Sanitariaty wyposażone są w pojemniki z papierem toaletowym, mydłem oraz w suszarki do rąk, jak też z podajnikami na papier do rąk.

W budynku prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Wystawione są kosze na szkło, plastiki i metale, papier, BIO, odpady zmieszane. Oddzielnie zbierana jest również makulatura.

W celu podniesienia bezpieczeństwa pracowników i studentów w latach 2020-2021 w części budynku został przeprowadzony generalny remont.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o jakość infrastruktury w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²². Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 8. Jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	[% badanych]					
Sale wykładowe	37,50	34,21	20,39	3,95	3,29	0,66
Sale ćwiczeniowe	28,48	37,75	15,89	3,31	1,9	12,58
Środki audiowizualne i multimedialne	38,56	39,87	16,34	2,61	0,65	1,96
Wyposażenie laboratorium	9,15	2,82	2,11	0	0	85,92
Dostęp do Internetu na terenie jednostki	25,69	15,28	21,53	11,81	8,33	17,36

²² Informacje pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

Jak wynika z tabeli nr 8. jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania oceniana jest przez badanych bardzo wysoko (bardzo dobrze i dobrze). Dotyczy to, zarówno środków audiowizualnych (78,43%), stanu sal wykładowych (71,71%) oraz sal ćwiczeniowych (66,23%).

Badani nie zgłosili uwag do infrastruktury wydziału.

Infrastrukturę wydziału tworzy też pracownia komputerowa. Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o prawidłowe funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów i uczestników studiów podyplomowych, przyniosły określone rezultaty²³. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 9. Funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[% badanych]				
Czy godziny otwarcia umożliwiają korzystanie z pracowni?	35,87	40,22	20,65	2,17	1,09
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca?	32,32	43,43	15,15	5,05	4,04
Czy stanowisko komputerowe spełnia oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	31,31	47,47	17,17	3,03	1,01
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	43,43	40,40	16,16	0	0

Jak wynika z tabeli nr 9. funkcjonowanie pracowni komputerowej studenci oceniają wysoko, przy czym kolejno: fachową pomoc pracowników (83,83%), efektywne korzystanie z pracowni (78,78%), godziny otwarcia (76,09%) oraz wystarczającą ilość stanowisk (75,75%).

²³ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

Tabela nr 10. Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej przez studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej	W ogóle nie korzystam
	[% badanych]				
	2,94	3,68	11,03	25,74	56,62

Jak wynika z tabeli nr 10. z pracowni, z różnym natężeniem, korzysta ok. 43% badanych, pozostali jej nie odwiedzają.

Tabela nr 11. Funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Nie mam zdania
	[% badanych]					
	28,10	24,79	7,44	0	0	39,67

Jak wynika z tabeli nr 11. ok. 53% badanych ocenia bardzo dobrze i dobrze funkcjonowanie pracowni komputerowej, a ok. 7% - przeciętnie. Ok. 40% badanych nie ma zdania w tej kwestii.

W ramach oceny funkcjonowania pracowni komputerowej nikt nie zgłosił uwag. Natomiast analiza ankiet wykazała niewiedzę studentów na temat miejsca funkcjonowania pracowni komputerowej. Niektórzy sądzili, że jest nim s. 110a, a w rzeczywistości - s. 214.

3) *ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia, tj. kierunków studiów, programów studiów, sylabusów przedmiotów, rozkładu zajęć dydaktycznych oraz wymiany studenckiej i doktoranckiej*

Informacje na temat kształcenia, w tym dotyczące kierunków studiów, programów studiów, sylabusów przedmiotów, rozkładu zajęć dydaktycznych oraz wymiany studenckiej i doktoranckiej są umieszczane na bieżąco na stronie internetowej wydziału w odpowiednich zakładkach. Natomiast treści programowe przedmiotów oraz spis literatury zawarte są w sylabusach z poszczególnych przedmiotów realizowanych zgodnie z obowiązującymi na

wydziale programami studiów na kierunkach: Prawo, Administracja, Bezpieczeństwo i prawo, Kryminologia, Prawo i podatki w biznesie, Doradztwo podatkowe i administracja skarbowa oraz Kryminalistyka. Sylabusy zamieszczone są w systemie USOS.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o dostęp i przejrzystość informacji na temat kształcenia w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²⁴. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 12. Częstotliwość odwiedzania strony internetowej Wydziału Prawa przez studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość odwiedzania strony internetowej Wydziału Prawa	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej	Jeszcze nie widział(a)em
	[% badanych]				
	35,53	35,53	23,68	4,61	0,66

Jak wynika z tabeli nr 12. stronę internetową wydziału, z różnym natężeniem, odwiedzają niemal wszyscy studenci.

Tabela nr 13. Zawartość na stronie internetowej informacji zapewniających uzyskanie wiedzy w różnych zakresach w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena zawartości na stronie internetowej wydziału informacji zapewniających uzyskanie wiedzy w różnych zakresach	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[% badanych]				
Kierunek studiów	54,61	35,53	7,89	0,66	1,32
Program studiów	56,58	35,53	6,58	0,66	0,66
Rozkład zajęć dydaktycznych	55,70	31,54	8,72	3,30	0,67
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany studenckiej/doktoranckiej	42,50	34,17	15,0	5,83	2,50

²⁴ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

Jak wynika z tabeli nr 13. informacje obejmujące różnorodne aspekty wiedzy zawartej na stronie Wydziału Prawa dla zdecydowanej większości badanych są dostępne i przejrzyste. Najwyżej oceniono, pod tym względem, informacje z zakresu programu studiów (92,11%) i kierunku studiów (90,14%). Wysoko oceniono też informacje dotyczące rozkładu zajęć dydaktycznych (87,24%) oraz możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany studenckiej/doktoranckiej (76,67%).

Tabela nr 14. Zapewnianie uzyskania wiedzy zawartej w sylabusach przedmiotów w systemie USOS w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena zapewniania uzyskania wiedzy zawartej w sylabusach przedmiotów w systemie USOS	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[% badanych]				
Treści programowe przedmiotów	49,34	31,58	10,53	6,58	1,97
Lektury przedmiotowe	55,03	30,87	10,07	3,36	0,67
Kryteria oceny zaliczanych przedmiotów	47,68	33,11	12,58	5,30	1,32

Jak wynika z tabeli nr 14. sylabusy przedmiotów w systemie USOS najlepiej zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej lektury przedmiotowej (85,9%) i treści programowych przedmiotów (80,92%), a nieco mniej – informacji zawierających kryteria oceny zaliczanych przedmiotów (80,79%).

4) ocena organizacji zajęć

W zakresie organizacji zajęć podejmowanych i sukcesywnie realizowanych jest szereg działań. Ze względu na liczbę kierunków i znaczną ilość studentów ułożenie rozkładów zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych należy do dwóch pracowników administracji wydziałowej, co powoduje jej sprawniejszą organizację. Zajmują się one planowaniem zajęć studentom obejmujących zarządzenia dziekana dotyczące uwzględnienia formy *e-learningu* oraz inne wytyczne skierowane do konkretnych kierunków i lat studiów. Uczestniczą w obsadzie i organizacji zajęć na międzywydziałowym kierunku ekonomiczno-prawnym, a także współpracują z pracownikami Wydziału Biologii i Wydziału Chemii w ramach organizacji zajęć na kierunku Kryminalistyka, II stopnia w trybie stacjonarnym. Pośredniczą

w ustalaniu osób prowadzących zajęcia na innych wydziałach (w tym w filii UwB w Wilnie) oraz współpracują przy ustalaniu harmonogramu zajęć ze specjalistami różnych grup zawodowych (służby mundurowe, administracja samorządowa, organy wymiaru sprawiedliwości). Dokonują elektronicznej publikacji rozkładów zajęć (również na stronie internetowej wydziału) i ich bieżącej aktualizacji umożliwiającej sprawny i szeroki dostęp w celu sprawdzenia przez Internet dostępności sal (ułatwienie i bezkolizyjna rezerwacja na zajęcia prowadzone na studiach podyplomowych, konferencje, spotkania studentów itp.) oraz wstępnej organizacji dodatkowych zajęć i zastępstw przez nauczycieli akademickich. Wprowadzają dane do systemu USOS i Planista w celu rozliczenia godzin pracy nauczycieli akademickich (generowanie kart obciążeń z systemu USOS), co umożliwia sprawdzenia liczby godzin trwania przedmiotu w semestrze (niezbędne przy rozliczeniu studentów i weryfikacji wysokości opłat). Do weryfikacji, akceptacji i dystrybucji kart obciążeń wykorzystują system Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (EZD). Służy on również do wymiany korespondencji między wydziałami dotyczącymi obsady zajęć, tworzenia przez nauczycieli akademickich wniosków kształcenia na odległość umożliwiających prowadzenie zajęć w tej formie oraz do udostępniania sal na wydarzenia studenckie zgłoszone przez EZD. W roku ak. 2024/2025 uczestniczyły w organizacji trzydniowego szkolenia dla władz samorządowych z województwa podlaskiego z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Badani nie zgłosili uwag do organizacji zajęć.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o właściwą organizację zajęć w opinii 167 badanych (co stanowi 7,23% uprawnionych), tj. studentów i uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²⁵. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 15. Częstotliwość odwiedzania dziekanatu przez studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość odwiedzania dziekanatu w celu załatwienia jakiejś sprawy	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej
	[% badanych]			
	4,73	9,46	47,30	38,51

²⁵ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. (ze zm.). Stan na 10.09.2025 r.

Jak wynika z tabeli nr 15. studenci odwiedzają dziekanat najczęściej kilka razy w semestrze.

Tabela nr 16. Sposób organizacji pracy dziekanatu w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Sposób organizacji pracy dziekanatu jako umożliwiający sprawne załatwianie spraw	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[% badanych]				
	47,59	38,62	6,90	4,83	2,07

Jak wynika z tabeli nr 16. sposób organizacji pracy dziekanatu pozwala na sprawne załatwienie spraw. Uznało tak ok. 86% studentów, przeciwnego zdania było ok. 7%.

Tabela nr 17. Przekazywanie informacji przez pracowników dziekanatu w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena przekazywania przez pracowników dziekanatu w sposób wyczerpujący następujących informacji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[% badanych]				
Informacje dotyczące toku studiów	49,30	36,62	9,86	2,11	2,11
Informacje dotyczące spraw stypendialnych	45,80	31,30	13,74	4,58	4,58

Jak wynika z tabeli nr 17. zdecydowana większość badanych jest zadowolona ze sposobu przekazywania przez pracowników dziekanatu informacji dotyczących toku studiów (85,92%) i spraw stypendialnych (77,1%). Niezadowolenie wykazuje niewielu badanych.

Tabela nr 19. Praca dziekanatu w opinii studentów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ogólna ocena pracy dziekanatu	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Nie mam zdania
	[% badanych]					
	44,30	36,24	10,74	0	1,34	7,38

Jak wynika z tabeli nr 18. dobrze i bardzo dobrze pracę dziekanatu ocenia ok. 80% badanych, natomiast źle i bardzo źle - tylko ok. 1%.

W ramach oceny pracy dziekanatu nieliczni badani prosili o wydłużenie godzin jego pracy, zwłaszcza w sobotę w godzinach popołudniowych.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Na Wydziale Prawa organizacyjne oraz techniczne warunki kształcenia, a także sposób organizacji studiów podlega stałemu monitoringowi. Widoczna jest skuteczna dbałość jego władz o jakość i poprawę infrastruktury, czego przejawem jest m.in. remont części budynku wydziału (wrzesień 2020 - grudzień 2021) oraz odświeżenie jego części w 2023 r., remont niektórych sal w 2024 r.). Informacje na temat kształcenia udostępniane na stronie internetowej wydziału sformułowane są w sposób przejrzysty i czytelny dla studentów. Organizacja zajęć przebiega sprawnie. Opinie studentów wskazują na prawidłowe i zadowalające funkcjonowanie dziekanatu.

W ramach monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów uwagi oraz propozycje zgłoszone przez studentów zostaną poddane analizie.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Część rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego, w miarę możliwości, została zrealizowana.

Realizacja postulatu dotyczącego zorganizowania dla studentów studiów niestacjonarnych miejsca służącego do podgrzania jedzenia, a także udostępnienia kuchenki mikrofalowej, lodówki i czajnika - w świetle możliwości lokalowych i finansowych wydziału – jest obecnie utrudniona. Wydaje się, że dostępne na wydziale przestrzenie „do relaksu” wypełniają swoją rolę (m.in. kanapy zlokalizowane w wyodrębnionych częściach korytarzy przy automatach z napojami). Postulowana wymiana krzeseł w salach dydaktycznych jest regularnie przeprowadzana. Czynnikiem decydującym o zakresie działań w tej materii są jednak uwarunkowania finansowe.

Uwagi co do braku klimatyzacji w salach dydaktycznych będą, w miarę możliwości, realizowane. Klimatyzację i modyfikację temperatury posiada Aula. W innych salach obecnie, ze względów na ograniczenia finansowe, nie przewiduje się jej montażu.

Postulaty dotyczące organizacji ćwiczeń w godzinach porannych, ustalania terminów

egzaminów w sesji wyłącznie w dni zjazdowe są, w miarę możliwości lokalowych wydziału, realizowane. Harmonogram zajęć dostosowywany jest do liczby grup zajęciowych i ich liczebności oraz form egzaminu – np. dwustopniowa.

Władze wydziału nie planują postulowanego wydłużenia godzin pracy dziekanatu. Podtrzymana w tej mierze jest opinia, zgodnie z którą zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych godziny pracy dziekanatu są dobrze zaplanowane. Warto zauważyć, że dziekanat studiów niestacjonarnych funkcjonuje w tygodniu, a także w weekendy zjazdowe. Sprawy załatwiane są na bieżąco, więc trudno zarzucić zwłokę. Wydaje się więc, że komentarze studentów co do godzin pracy dziekanatu są przesadzone, tym bardziej, że istnieje możliwość konsultacji mailowej i telefonicznej z pracownikami dziekanatu również poza godzinami przyjęć interesantów. W ramach ułatwienia kontaktu z dziekanatem wprowadzono obowiązek składania podań elektronicznych.

5. MONITOROWANIE WSPARCIA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Proces monitorowania wsparcia studentów i doktorantów w procesie uczenia się na Wydziale Prawa UwB²⁶ następuje według kryteriów zawartych w § 11 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.:

- 1) wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku i opiekuna praktyk, konsultacje nauczycieli akademickich)*

W zakresie wsparcia dydaktycznego na Wydziale Prawa UwB w roku ak. 2024/2025 powołano dla każdego roku każdej formy studiów opiekunów roku (łącznie 19 osób) oraz opiekunów praktyk (łącznie 20 osób). Każdy rocznik rozpoczyna swoje studia od spotkania inauguracyjnego z władzami wydziału, samorządem studenckim, przedstawicielami organizacji studenckich i kół naukowych oraz opiekunami roku, na którym przekazywane są wszystkie niezbędne informacje dotyczące różnych form i zakresów wsparcia w studiowaniu, przedstawiana jest działalność kół naukowych i możliwości rozwoju/aktywności studenckiej. W razie potrzeby podobne spotkania odbywane są w trakcie roku akademickiego. Przejaw wsparcia studentów stanowiło umożliwienie im odbycia studiów w trybie IOS (72 osoby) i

²⁶ Decyzja nr 8 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury wsparcia dla studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych w procesie uczenia się na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

IPS (1 osoba).

Terminy konsultacji opiekunów roku i opiekunów praktyk, podobnie jak wszystkich pozostałych nauczycieli akademickich, umieszczane były w systemie USOS. Z każdym pracownikiem zapewniony był stały kontakt mailowy. Konsultacje odbywały się w każdym tygodniu zarówno w terminach stałych, jak i ustalonych indywidualnie. Fakultatywnie możliwie były nadal spotkania zdalne.

2) wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich i doktoranckich, udział w konferencjach)

Wsparcie naukowe przejawia się działalnością kół naukowych. Obecnie na Wydziale Prawa funkcjonuje 31 kół, przede wszystkim o zasięgu wydziałowym, ale również uniwersyteckim. Ich zainteresowania tematyczne obejmują wszystkie nauczane w toku studiów działy prawa, co pozwala studentom na indywidualne pogłębianie wiedzy. W celu zapewnienia najwyższej jakości opieki przyjęto, że pracownik uczelni powinien być opiekunem nie więcej niż dwóch kół naukowych, a w obszarze ich działalności posiadać znaczący dorobek naukowy. Funkcjonuje też wiele organizacji studenckich, w tym o zasięgu międzynarodowym i branżowym. Część organizacji studenckich działa w obszarze sportu, turystyki, innowacji, biznesu, sztuki. Do ich dyspozycji przeznaczono, m.in. halę sportową, siłownię, ośrodki wypoczynkowe, bazę wędkarską, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, szereg centrów, fundacji i stowarzyszeń działających na wydziale. W innych budynkach UwB służy im także m.in. aula widowiskowa, sale teatralne, tzw. Sara i Feniks. Niezależnie od środków przekazywanych kołom naukowym na ich funkcjonowanie i organizowane przez nie projekty, dziekan Wydziału Prawa, na wniosek studentów, finansował ich uczestnictwo w konferencjach oraz koszty publikacji naukowych. Te i inne formy wsparcia studentów w nauce przynoszą efekty, co znajduje odzwierciedlenie, m.in. we wnioskach stypendialnych.

3) wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta)

W obszarze wsparcia materialnego Wydział Prawa zapewnia pełen zakres pomocy stypendialnej na zasadach przewidzianych przepisami ustawowymi. W roku akademickim 2024/2025 studenci wydziału otrzymali następujące stypendia: stypendium rektora studia stacjonarne – 177 osób, stypendium rektora studia niestacjonarne - 50, stypendium socjalne studia stacjonarne - 121, stypendium socjalne studia niestacjonarne - 24, zapomogę (studia

stacjonarne - 14 i studia niestacjonarne - 3) - 17, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami (studia stacjonarne - 12, studia niestacjonarne - 19) - 31 oraz stypendium dla cudzoziemców - Stypendyści Rządu RP – 5.

Każdego roku dziekan Wydziału Prawa przyznaje nagrody najaktywniejszym studentom, co motywuje do zdobywania osiągnięć naukowych, organizacyjnych i sportowych. Na podstawie Decyzji nr 2/2024 z dnia 15 marca 2024 r. Dziekan WP przyznaje nagrody „Aktywny Student”.

4) inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla studentów niepełnosprawnych)

W ramach innych form wsparcia funkcjonuje stały i rozbudowany system. Obejmuje różne aspekty - merytoryczne (naukowe oraz dydaktyczne, materialne, organizacyjne itp.). System wsparcia dostosowany jest również do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Na wydziale powołany jest pełnomocnik dziekana ds. osób ze szczególnymi potrzebami (dr hab. U. Drozdowska), a na szczęblu uniwersytetu - pełnomocnik rektora ds. studentów i doktorantów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Uchwalony został Program działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych oraz szereg rozwiązań alternatywnych dla osób z niepełnosprawnościami. Opracowano szczegółowe wskazówki dotyczące pracy ze studentami niemówiącymi, niesłyszącymi, niewidomymi, działa wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego. W każdym dziekanacie udostępniono pętlę induktofoniczną – przenośną pętlę indukcyjną.

W zakresie wsparcia studentów na rynku pracy zapewnia się, m.in. współprowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego, odrębnie w ramach każdego z proseminariów. Studenci mogą również korzystać z oferty Biura Karier w zakresie doskonalenia kompetencji miękkich (stale aktualizowane pakiety warsztatów dostępne na stronie internetowej).

Organizowane są kursy przygotowujące do aplikacji prawniczych oraz liczne spotkania z praktykami prawa. Funkcjonuje też Centrum Praktyk Sądowych.

Studenci aktywni oraz posiadający szczególne potrzeby (np. osoby z niepełnosprawnościami, pracujące, studiujące więcej niż jeden kierunek lub wychowujące dzieci) mogą studiować w indywidualnym trybie, łącznie z dostosowanymi i ustalonymi indywidualnie terminami zaliczeń, przenoszeniem zajęć między latami i opieką wybranego tutora, zgodnie z odpowiednimi przepisami regulaminu studiów.

5) dostępność informacji o formach wsparcia

Wydział zapewnia dostępność informacji o istniejących formach wsparcia. Studenci mają stały, bieżący dostęp do informacji na temat systemu wsparcia stypendialnego, dydaktycznego, naukowego i organizacyjnego w przejrzystych i intuicyjnych zakładkach na stronie internetowej. Strona wydziału jest nowoczesna, responsywna, dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością i dwujęzyczna (a uniwersytecka - czterojęzyczna). W dużym zakresie wykorzystywany jest także system USOS (zawsze aktualny) oraz media społecznościowe.

Od roku ak. 2022/2023 wprowadzono elektroniczną formę podań studentów w systemie USOSWeb, co znacznie usprawniło drogę obiegu dokumentów i zniósło konieczność oczekiwania studentów na obsługę w dziekanacie.

Informacje dotyczące kierunków studiów, programów studiów, sylabusów przedmiotów, rozkładu zajęć dydaktycznych oraz wymiany studenckiej i doktoranckiej dostępne są na stronie internetowej Wydziału Prawa oraz w systemie USOS.

Należy podkreślić, że wieloaspektowe wsparcie studentów zapewniają, rozwijają i monitorują władze dziekańskie, dziekanaty i wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

W ramach wypracowanej praktyki, Wydział Prawa okazuje studentom i uczestnikom studiów podyplomowych stałe niezbędne wsparcie pod względem dydaktycznym, naukowym i materialnym. Udziela znaczącej pomocy osobom z niepełnosprawnościami i innym będącym w trudnej sytuacji. Informacje na temat form wsparcia umieszcza na stronie internetowej.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego: Nie sformułowano wówczas rekomendacji.

6. OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW I DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Analiza i ocena mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Prawa²⁷ następuje według kryteriów

²⁷ Decyzja nr 9 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia

zawartych w § 10 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.:

1) funkcjonowanie wymiany studentów i doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów i doktorantów

Wydział Prawa realizuje wymiany studenckie przede wszystkim w ramach programu Erasmus+. W roku akademickim 2024/2025 miał podpisanych 80 umów Erasmus+ z uczelniami państw członkowskich UE i państw trzecich stowarzyszonych z programem. W tym okresie na wymianie przebywało 13 studentów. W ramach Erasmus+ studiowało 36 studentów zagranicznych – w tym jeden student z Kazachstanu w ramach wymiany *Non-degree* (odpłatnej).

Należy też wspomnieć o wzroście zainteresowania krótkimi mieszanymi programami intensywnymi (BIP - *Blended Intensive Programme*). W roku ak. 2024/2025 odbyły się 3 takie programy, na które łącznie wyjechało 52 studentów. W ramach praktyk krótkoterminowych (SMT) wyjechało 5 studentów.

Wymiana studentów odbywa się także na podstawie umów bilateralnych, spoza programu Erasmus+. Jedna studentka została nominowana do udziału w wymianie w semestrze zimowym 2025/2026 na Uniwersytecie w Tsukubie, Graduate School of *Humanities and Social Science*. Dodatkowo, z inicjatywy Wydziału Prawa UwB została podpisana umowa ogólnouczelniana z *Universidad Tecmilenio* w Meksyku. Na jej podstawie w przyszłym roku akademickim (w semestrze letnim) ma dojść do wymiany studenckiej i przyjazdu 6 studentów z Meksyku.

W roku akademickim 2024/25 odbyły się dwa następujące kursy: “English Common Law Course” organizowany przez *Manchester Law School, Manchester Metropolitan University* (UK) oraz Prawnicze Centrum Badań nad Edukacją (*Legal Centre for Research on Education*), Wydział Prawa UwB oraz “Transnational Lawyering in the European Union: A comparative study of EU and US legal practices and perspectives” organizowany przez *Syracuse University College of Law* (USA) oraz Prawnicze Centrum Badań nad Edukacją (*Legal Centre for Research on Education*), Wydział Prawa UwB.

2) *funkcjonowanie sformalizowanego systemu zasad zaliczania osiągnięć studentów i doktorantów (punktów i ocen)*

W ramach wymiany międzynarodowej na Wydziale Prawa funkcjonują zasady uznawania przedmiotów zaliczonych przez studentów w trakcie pobytu za granicą zatwierdzone przez odpowiedniego prodziekana. Ostatnio zostały one zaktualizowane poprzez usunięcie informacji o nieistniejących już na wydziale studiach doktoranckich oraz dodanie zasad dotyczących niedawno utworzonych kierunków studiów: Kryminalistyka II stopnia, Doradztwo podatkowe i administracja skarbową II stopnia, Prawo i podatki w biznesie I stopnia.

3) *wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów i doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć)*

Wymiana międzynarodowa stała się inspiracją do zorganizowania na Wydziale Prawa UwB programu przedmiotów, które mogą być prowadzone w językach obcych. W roku ak. 2024/2025 lista obejmowała 56 przedmiotów w jęz. angielskim, 2 - w jęz. niemieckim, 3 - w jęz. rosyjskim i 2 - w jęz. hiszpańskim oraz 1 - w jęz. francuskim (wykaz dostępny na stronie: <https://prawo.uwb.edu.pl/en/erasmus/courses/courses-2024-2025>). Uruchamiane są tylko te przedmioty, na które zapisało się min. 4 zagranicznych studentów lub 1 student zagraniczny i 3 studentów polskich lub 15 studentów polskich (Zarządzenie nr 24 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie liczebności grup studenckich). Warto wspomnieć, że w roku ak. 2024/2025 zostały uruchomione następujące przedmioty: *Corporate Social Responsibility* (Społeczna odpowiedzialność biznesu) oraz *Employment Discrimination and Harassment in the Age of Artificial Intelligence* (Dyskryminacja i molestowanie w miejscu pracy w dobie sztucznej inteligencji).

Na zajęcia w językach obcych uczęszczają nie tylko studenci zagraniczni, ale także studenci Wydziału Prawa UwB, którzy mają prawo do realizacji zajęć w językach obcych w ramach swoich specjalizacji. Studenci polscy uczęszczający na takie przedmioty rozwijają swoje umiejętności językowe w zakresie przedmiotów prawnych, a w związku z tym coraz pewniej czują się podczas wszelkiego rodzaju rozmów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających nie tylko komunikatywność językową, ale także znajomość fachowego słownictwa. Prowadzenie zajęć w językach obcych wymaga także innych metod kształcenia, odtwarzane są materiały multimedialne z oryginalnym lektorem, analizowane są akty prawne

i orzecznictwo obcych państw i sądów w innych językach. Udostępnienie przedmiotów studentom polskim wpływa też na liczebność grup, co w wielu przypadkach pozwala na uruchomienie przedmiotów w języku obcym. Ma również przełożenie na rosnącą liczbę studentów zagranicznych, którzy chętniej wybierają Wydział Prawa UwB z uwagi za szeroką ofertę dydaktyczną.

Warto podkreślić, iż reforma kształcenia na kierunku Prawo wprowadza obowiązek zaliczenia przedmiotu specjalizacyjnego w języku obcym studentom IV i V roku studiów. W pozostałych programach studiów na wszystkich kierunkach oferowanych na Wydziale Prawa wprowadzono natomiast możliwość wyboru przedmiotu do zaliczenia w jęz. obcym. Na studiach II stopnia wprowadzono „Specjalistyczne warsztaty językowe” w wymiarze 30 godzin, a na studiach I stopnia liczbę godzin lektoratu podniesiono do 120.

4) opinie przekazane przez studentów i doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na uczelni studiów w stosunku do oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, życie studenckie, system nauczania, relacje student/doktorant – nauczyciel akademicki)

Doświadczenia studentów studiujących w ramach programów na zagranicznych uczelniach zmotywowały do zapewnienia stałej pomocy studentom przyjeżdżającym na Wydział Prawa. Jest on partnerem w sieci ESN (*Erasmus Student Network*), w ramach którego realizowana jest pomoc organizacyjna dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Białegostoku. Każdy student ma przydzielanego Mentora.

Koordynator Programu Erasmus+ (pracownik administracyjny) jest w stałym kontakcie ze wszystkim studentami zagranicznymi przebywającymi na Wydziale Prawa, co usprawnia proces obsługi studentów. Jest on w stałym kontakcie mailowym i telefonicznym ze studentami (w godzinach pracy administracji).

Studenci zagraniczni pozytywnie oceniają:

- warunki do studiowania: lokalizacja Wydziału Prawa w centrum miasta, kameralne grupy zajęciowe, indywidualne podejście do studenta, zajęcia przygotowane specjalnie dla studentów zagranicznych, możliwość uczestnictwa w dodatkowych wykładach i kursach;
- dopasowanie rozkładu zajęć do indywidualnych potrzeb studenta: wszyscy studenci przyjeżdżający z zagranicy na Wydział Prawa mają możliwość realizacji zajęć na pozostałych wydziałach UwB (z zachowaniem proporcji 70% przedmiotów z Wydziału Prawa);

- zaangażowanie kadry prowadzącej zajęcia: stały kontakt mailowy, różne formy zaliczenia przedmiotów, udostępnianie materiałów multimedialnych (w tym e-learning), możliwość konsultacji indywidualnych, dopasowane formy prowadzenia zajęć.

W roku ak. 2024/2025 tylko jeden student programu Erasmus+ wypełnił kwestionariusz ankiety. Uznał on, że wszystkie aspekty jego pobytu na Wydziale Prawa UwB (program nauczania, praca kadry, organizacja procesu kształcenia) były satysfakcjonujące. Wskazał na podobieństwa i różnice dotyczące sposobu prowadzenia zajęć i zaliczania ich na swoim uniwersytecie i na Wydziale Prawa UwB). Był zadowolony, że „musiał przygotować kilka prezentacji w grupach i zbadać wiele interesujących zagadnień”.

5) udział studentów i doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych

W roku ak. 2024/2025 wydział gościł 7 wykładowców w ramach programu Erasmus (1 z Czech, 3 z Litwy, 1 z Hiszpanii, 1 z Włoch, 1 z Gruzji). Dodatkowo studenci mogli uczestniczyć w kursie “English Common Law Course”, prowadzonym przez Christophera Sykesa (Manchester Law School, UK) oraz w “Transnational Lawyering” (Syracuse University College of Law, USA) prowadzonym przez prof. Izabelę Kraśnicką. Studenci uczestniczyli również w seminarium „VI Poprawka do Konstytucji USA: od obrony z urzędu do obrony w sprawach białych kołnierzyków” z udziałem prof. Daniela Barnhizera oraz adwokata Joshuy Barnhizera (Michigan State University College of Law, USA).

Studenci mieli również możliwość uczestnictwa w seminariach i wykładach prowadzonych przez profesorów wizytujących z zagranicy w ramach RID (Regionalna Inicjatywa Doskonałości) oraz odrębnych finansowań zewnętrznych. Odbyły się wykłady badaczy z Holandii, Ukrainy, Japonii oraz USA.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Wydział Prawa od szeregu lat współpracuje w wieloma uczelniami innych państw, dbając o rozwój mobilności studentów i doktorantów. Sprzyja to ich mobilności, prowadzi do umiędzynarodawiania ich kontaktów i rozwoju naukowego.

Na wydziale funkcjonuje sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć studentów (punktów i ocen).

Wydział oferując szereg wykładów z różnych dziedzin prawa prowadzonych w 5

językach, pozwala na wzbogacenie specjalistycznego słownictwa oraz rozwinięcie umiejętności językowych studentów.

Realizacja rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego: Nie sformułowano wówczas rekomendacji.

Z kolei, rekomendacja UZJK dotycząca „dalszego zwiększenia umiędzynarodowienia i mobilności studentów poprzez podejmowanie różnorodnych działań zmierzających ku ułatwieniu im podejmowania i realizowania aktywności naukowej na innych uczelniach w kraju i za granicą” na Wydziale Prawa jest realizowana, o czym świadczą wskazane powyżej przedsięwzięcia.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBYTYCH STUDIÓW

Uzyskanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów nastąpiło na podstawie § 12 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Odbyło się ono poprzez przeprowadzenie anonimowych badań ankietowych wśród absolwentów Wydziału Prawa z rocznika 2024/2025²⁸. Wśród absolwentów Wydziału Prawa UwB zostały przeprowadzone badania ankietowe dotyczące oceny programu studiów, kadry dydaktycznej, organizacji procesu kształcenia i osiągniętych efektów uczenia się²⁹.

Dokonano badania 297 absolwentów studiów, którzy obronili pracę dyplomową, odebrali dyplom w okresie do 30 września 2025 r. i wyrazili chęć udziału w badaniach, co stanowi 55,82% wszystkich ubiegłorocznych absolwentów³⁰. Wyniki analiz kwestionariuszy ankiet przedstawiono w poniższych tabelach.

²⁸ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów Wydziału Prawa z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta absolwenta” stanowiącej Załącznik nr 5 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2025 r.

²⁹ Decyzja nr 10 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury uzyskiwania opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów.

³⁰ Liczba przebadanych absolwentów po 3 latach od ukończenia studiów – 36, co stanowi 7% absolwentów rocznika 2021/2022. Zob.: S. Czupryński, Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022 3 lata po ukończeniu studiów. Raport z badań, Białystok, czerwiec 2025 r., s. 66.

Tabela nr 19. Przydatność studiów w rozwijaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena stopnia przydatności studiów w rozwijaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych	Bardzo dużym	Dużym	Średnim	Małym	Bardzo małym	Brak odpowiedzi
	[% badanych]					
Znajomości zagadnień teoretycznych	52,14	45,10	2,10	0,30	0	0
Umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	28,9	40,60	26,3	2,71	1,0	0,40
Zdolności do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów	35,70	45,40	15,45	2,70	0,66	0
Umiejętności pracy zespołowej	40,31	33,03	21,18	4,45	0,66	0,33
Umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	51,0	34,33	12,70	1,43	0,33	0
Umiejętności samodzielnego kształcenia się	60,45	31,62	7,16	0,33	0,33	0
Wiedzy o świecie	43,40	41,68	12,44	2,08	0,33	0
Możliwości realizacji własnych zainteresowań	39,40	35,27	21,85	2,74	0,33	0,33

Jak wynika z tabeli nr 19. odbyte studia umożliwiły absolwentom, w bardzo dużym lub dużym stopniu, nabycie wielu umiejętności. Zdecydowanie najlepiej, w ich ocenie, pozwoliły one uzyskać znajomość zagadnień teoretycznych (97,24%), nabyć umiejętność samodzielnego kształcenia się (92,07%), nabyć umiejętności komunikacyjne z innymi ludźmi oraz umieć uzyskiwać wiedzę o świecie (po ok. 85%).

W tej kategorii najrzadziej wskazywano na nabycie umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów (69,5%).

Tabela nr 20. Poszczególne elementy procesu dydaktycznego w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego na kierunku studiów	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Brak odpowiedzi
	[% badanych]						
Wykłady	50,45	40,41	7,4	0,66	0,33	0,33	0,33
Ćwiczenia i konwersatoria	52,14	37,00	9,80	0,33	0,66	0	0
Seminaria i proseminaria	66,13	21,66	10,10	0,66	1,33	0	0

Przedmioty fakultatywne	39,4	37,32	12,80	1,37	0,33	7,71	1,00
Lektoraty	42,0	34,0	8,10	2,71	0,7	10,45	2,01
Warsztaty i laboratoria	22,16	18,90	7,45	1,37	0	46,30	3,78
Praktyki i zajęcia poza Uczelnią	34,60	31,31	9,51	1,06	1,03	19,84	2,65
Indywidualne konsultacje	53,50	35,06	7,77	0	1,00	0	2,67
Organizacja studiów (rozkład zajęć itp.)	41,2	36,26	17,4	2,77	1,67	0	0,66

Jak wynika z tabeli nr 20. zdecydowana większość absolwentów najwyżej (bardzo dobrze i dobrze) oceniła, w kolejności, wykłady (90,86%), ćwiczenia i konwersatoria (89,14%), indywidualne konsultacje (88,56%).

Na pytanie: „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić, by poprawić ogólną jakość kształcenia?” 59,02% badanych wskazało: „brak odpowiedzi” oraz „nic nie zmieniać”. W szczególności sugerowali oni zwiększenie liczby zajęć praktycznych, „poprawienie planu zajęć”, poprawę stosunku wykładowców do studentów. Pojedyncze postulaty dotyczyły potrzeby: częstszej organizacji wspólnych wyjść do sądu; możliwości samodzielnego przez studentów układania planu zajęć (np. poprzez wybór grup/godzin itp.); zwiększenia liczby przedmiotów fakultatywnych w ramach specjalizacji; ujednolicenia sposobu rozwiązywania kazuś; zmniejszenia liczby konwersatorium; usunięcia przedmiotu prawo karne z kierunku Administracja; lepszego przygotowania do wykonywania funkcji w służbach mundurowych; ograniczenia ściągania przez studentów za pomocą słuchawek; przeprowadzania egzaminów na studiach niestacjonarnych w trakcie zjazdów; nauki pisanie pism procesowych; większej aktywizacji studentów w czasie zajęć; otwierania każdej specjalizacji, którą wybiera student; rozwiązywania większej liczby kazuś na zajęciach; rezygnacji z dwuetapowych egzaminów, a także szybszych odpowiedzi pracowników na maile studentów; udoskonalenia formy kontaktu z wykładowcami; ograniczenia spóźnień wykładowców. Niektórzy badani proponowali likwidację zdalnego nauczania, a inni – położenie większego nacisku na ten sposób kształcenia.

Tabela nr 21. Kompetencje nauczycieli akademickich i innych pracowników Uniwersytetu w Białymstoku w opinii jego absolwentów

Ocena kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników Uniwersytetu w Białymstoku	Wysoki poziom profesjonalizmu	Raczej wysoki poziom profesjonalizmu	Zróżnicowany poziom profesjonalizmu	Raczej niski poziom profesjonalizmu	Niski poziom profesjonalizmu	Brak odpowiedzi
	[% badanych]					
Wśród profesorów i doktorów habilitowanych	75,0	18,40	3,31	0	0,66	2,60
Wśród doktorów	70,0	21,60	5,38	0,33	0	2,60
Wśród magistrów	62,50	24,25	9,40	1,03	0	2,60
Wśród pracowników dziekanatu	80,25	13,50	2,40	0,40	0,70	2,60
Wśród pracowników sekretariatu	80,70	13,80	1,34	1,71	0,36	2,60

Jak wynika z tabeli nr 21. zdecydowana większość absolwentów wysoko ocenia profesjonalizm pracowników administracji wydziału oraz wykładowców. Uważa, że najwyższy poziom (wysoki i raczej wysoki) występuje, w kolejności wśród: pracowników sekretariatu (94,5%), profesorów i doktorów habilitowanych oraz pracowników dziekanatu (po ok. 93%) oraz doktorów (91,6%).

Tabela nr 22. Możliwość ponownego wyboru kierunku studiów w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena możliwości ponownego wyboru kierunku studiów	Ten sam kierunek na UwB	Ten sam kierunek na innej uczelni	Inny kierunek na UwB	Inny kierunek na innej uczelni	Brak odpowiedzi
	[% badanych]				
	65,57	2,01	24,26	4,01	4,16

Jak wynika z tabeli nr 22. większość absolwentów ponownie wybrałaby Prawo, Administrację, Bezpieczeństwo i prawo, Kryminologię, Doradztwo podatkowe i administrację skarbową oraz Prawo i podatki w biznesie jako kierunek studiów (65,57%).

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Wyniki przeprowadzonych wśród absolwentów Wydziału Prawa badań potwierdziły

nabycie przez nich w znacznym stopniu różnych umiejętności. Jako prawidłowe badani ocenili funkcjonowanie większości elementów procesu dydaktycznego. Zwrócili uwagę na potrzebę zwiększenia ilości zajęć o charakterze praktycznym, pomimo tego, że od kilku lat przy każdej zmianie programów studiów, takich zajęć przybywa.

Docenili też profesjonalizm pracowników administracji i wykładowców. Jest on wynikiem stałej dbałości wydziału o jakość pracy wykonywanej przez osoby na nim zatrudnione.

Na uwagę zasługuje fakt, że zarówno Wydział Prawa, jak i Uniwersytet w Białymstoku postrzegane są dobrze.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W ramach rekomendacji WZJK nadal, jak to się czyni od kilku lat, należy dążyć do zwiększenia aktywności absolwentów przy wypełnianiu kwestionariuszy ankiet. Na spotykaniu ze studentami dziekan Wydziału Prawa i prodekan ds. dydaktyki omówili procedury wypełniania ankiet zapewniające anonimowość. Samorząd studencki aktywnie włączył się w kampanię promującą wypełnianie ankiet wśród studentów V roku studiów.

Zgłaszane przez absolwentów jednostkowe uwagi co do poprawy jakości kształcenia, są realizowane, w miarę możliwości. Np. postulat zwiększenia liczby zajęć praktycznych jest realizowany kilkukierunkowo, o czym pisano w pkt. 2 niniejszego sprawozdania.

Kwestie zwiększenia liczby godzin praktyk będą poddane analizie w procesie reformy programów studiów, który zakłada niewielkie modyfikacje porządkujące tę materię.

Postulat poprawy rozkładu zajęć („by zajęcia się nie pokrywały”, zminimalizowanie luk między zajęciami, późniejsze godziny rozpoczynania wykładów) są na bieżąco przekazywane planistom. Ich realizacja zależy jednak od liczby i liczebności grup zajęciowych oraz możliwości lokalowych wydziału.

Uwagi dotyczące poprawy organizacji egzaminów w weekendy dla studentów niestacjonarnych są istotne. Wydział dokłada wszelkich starań, by zapewnić sprawny przebieg sesji egzaminacyjnej, także na studiach niestacjonarnych.

Postulat wydłużenia czasu nauki przedmiotów: prawo karne i cywilne przekazany został członkom zespołów dydaktycznych, którzy się nad tą propozycją się pochylą przy reformie programów studiów.

Propozycja przeprowadzania częstszych hospitacji zajęć może zostać zrealizowana. Kolegium Dziekańskie rozważy tę możliwość. Dotychczas zajęcia hospitowane są zgodnie ze

stosownym harmonogramem.

Postulat upracticznienia zajęć (więcej kazusów, ćwiczeń i testów, nauka pisanja pism procesowych) został wdrożony. Pracownicy prowadzący zajęcia informowani są o konieczności „upracticzniania” zajęć – zgodnie jednak z ich profilem, specyfiką i ogólnoakademickim profilem studiów.

Propozycja wprowadzenia większej liczby godzin wykładów w formie e-learningu nie została zrealizowana. Władze dziekańskie uznają proporcje godzin zajęć stacjonarnych i w formacie e-learning za optymalne.

Propozycja częstszego przeprowadzania wejściówek została przekazana prowadzącym zajęcia.

Postulat mniejszego udziału doktorantów w zajęciach nie może być zrealizowany. Dbając o rozwój dydaktyczny młodych naukowców wydział powinien zapewniać im możliwość prowadzenia zajęć. Władze wydziału będą jednak zwracać uwagę (m.in. promotorom, kierownikom katedr i zakładów) na dostosowanie liczby godzin zajęć prowadzonych przez doktorantów do ich kompetencji oraz na potrzebę monitorowania ich dokonań dydaktycznych.

Propozycja przywrócenia wykładów i ćwiczeń z przedmiotów: filozofia prawa i teoria demokracji będzie analizowana w trakcie zmian programu studiów na kierunku Prawo.

Władze dziekańskie na posiedzeniach gremiów wydziałowych oraz na spotkaniach z pracownikami podkreślają wagę jakości kształcenia, stawianych wymogów i relacji prowadzącego zajęcia ze studentami.

8. MONITOROWANIE RELACJI Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM W ODNIESIENIU DO PROGRAMU STUDIÓW

Monitorowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów³¹ nastąpiło na podstawie § 13 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Odbyło się ono poprzez przeprowadzenie w 2025 r. anonimowych badań ankietowych wśród pracodawców dotyczących poziomu zatrudnionych przez nich absolwentów Wydziału Prawa UwB³².

³¹ Decyzja nr 11 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów oraz Decyzja nr 12 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad ankiotowania pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

³² Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród

W sprawie przeprowadzenia badań skierowanych zostało 115 pism, w szczególności, do organów administracji samorządowej (od szczebla wojewódzkiego po gminy w wybranych miejscowościach z woj. podlaskiego), organów administracji rządowej (województwo), organów ścigania (komendy policji szczebla wojewódzkiego i powiatowego), organów wymiaru sprawiedliwości oraz innych instytucji, np. Straż Graniczna, CBA, ABW, a także urzędów skarbowych i firm z branży podatkowo-doradczej. Zwrotnie, z potencjalnych miejsc zatrudnienia naszych absolwentów z terenu województwa podlaskiego, otrzymano 68 odpowiedzi. Ocena dokonana przez pracodawców nastąpiła według określonych poniżej kryteriów.

Tabela nr 23. Czynniki decydujące o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa UwB w opinii pracodawców

Ocena wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwentów decydujących o zatrudnieniu absolwentów	Tak [%]	Nie [%]	Brak odpowiedzi [%]
Posiadana wiedza merytoryczna	89,7	1,4	8,8
Umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce	79,4	5,8	14,7
Umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych	85,2	0	14,7
Umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania	79,4	5,8	14,7
Znajomość języka obcego	17,6	64,6	17,6
Umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie)	73,4	13,2	13,2
Dyplom ukończenia studiów na Wydziale Prawa UwB	51,4	36,7	11,7

Jak wynika z tabeli nr 23. czynniki, które, w ocenie pracodawców, zadecydowały o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku według częstotliwości wskazań stanowiły:

- posiadana wiedza merytoryczna (98,7%),
- umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych (85,2%),
- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce oraz umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania (po 79,4%),
- umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie) (73,4%),
- dyplom ukończenia studiów na Wydziale Prawa (51,4%),

pracodawców z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku” opracowanego na Wydziale Prawa. Stan na 10.09.2025 r. Zob.: Decyzja nr 13 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie wzoru ankiety pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów.

- znajomość języka obcego (17,6%).

Przygotowanie do pracy zawodowej absolwentów Wydziału Prawa UwB (w skali od 2 do 5) pracodawcy ocenili następująco: na ocenę niedostateczną - 0%, dostateczną – 2,9%, na ocenę dobrą – 44,1%, a na ocenę bardzo dobrą – 42,6% , brak odp. – 10,2%.

Tabela nr 24. Braki w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji u absolwentów Wydziału Prawa UwB w opinii pracodawców

Ocena braków w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji u absolwentów	Tak [%]	Nie [%]	Brak odpowiedzi [%]
Wiedza merytoryczna	4,4	86,7	8,8
Umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce	47,0	47,0	5,8
Umiejętności rozumienia i interpretacji przepisów prawnych	11,7	79,4	8,8
Umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania	14,7	79,4	5,8
Znajomość języka obcego	1,4	88,2	10,2
Umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie)	14,7	73,4	11,7

Jak wynika z tabeli nr 24. brakujące u absolwentów Wydziału Prawa UwB, w ocenie pracodawców, umiejętności i kompetencje, według częstotliwości wskazań stanowiły:

- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce (47%),
- umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania oraz umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie) (po 14,7%),
- umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych (11,7%),
- posiadana wiedza merytoryczna oraz znajomość języka obcego (po 1,4%).

Nieliczni pracodawcy (15%) zgłosili uwagi. Postulowali o więcej zajęć o praktycznych (5,8%) oraz więcej warsztatów z udziałem pracowników urzędów państwowych oraz zajęć prowadzonych przez pracowników organów wymiaru sprawiedliwości, lepsze przygotowywanie studentów do pracy biurowej, naukę mobilnego dostosowywania się do rynku pracy, naukę pracy pod presją czasu i w grupie (po 1,4%).

Ponadto, utrzymywanie relacji wydziału i jego studentów z otoczeniem społeczno-gospodarczym polega na współpracy z pracodawcami w ramach działalności wydziałowej rady konsultacyjnej. W szczególności, opiniują oni realizację efektów uczenia się zakładanych dla określonego kierunku studiów i przekazują swoje propozycje zmierzające do udoskonalenia jakości kształcenia - a tym samym – do podniesienia poziomu potencjalnych pracowników.

Innym elementem relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest odbywanie przez studentów praktyk zawodowych w różnych organach, instytucjach, firmach. Uzyskanie opinii studentów na temat odbytych praktyk zawodowych³³ nastąpiło na podstawie § 1 ust. 10 Zarządzenia nr 30 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 września 2016 r. w sprawie studenckich praktyk zawodowych. W związku z tym we wrześniu 2025 r. zostały przeprowadzone anonimowe badania ankietowe wśród studentów Wydziału Prawa UwB dotyczące ich oceny organizacji i realizacji praktyk³⁴. Kwestionariusz ankiety wypełniły 83 osoby.

Badani odbyli praktyki, w szczególności, w następujących instytucjach: urzędy miejskie, sądy, prokuratury, kancelarie radcowskie i adwokackie, biuro poselskie, biuro rachunkowe, Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku, Urząd Marszałkowski woj. podlaskiego, Państwowa Inspekcja Pracy, Wojskowe Centrum Rekrutacji, Delegatura NIK, Okręgowy Inspektorat Pracy, Samorządowe Kolegium Odwoławcze, Studencka Poradnia Prawna, Centrum Praktyk Sądowych oraz w innych (spółka komandytowa). Ocena dokonana przez studentów nastąpiła według określonych poniżej kryteriów.

Tabela nr 25. Organizacja i realizacja praktyki w opinii studentów

Ocena organizacji i realizacji praktyki	Zdecydowa nie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowa nie nie	Brak odpowiedzi
	[% badanych]					
Czy informacje na temat praktyk (ich organizacji i przebiegu) zawarte na stronie internetowej Wydziału Prawa UwB są zrozumiałe i pomocne?	55,42	33,73	7,22	2,40	1,20	0
Czy proces naboru na praktykę prowadzony przez Wydział Prawa UwB był przejrzysty i przyjazny dla studentów?	56,62	25,30	12,04	3,61	2,40	0
Czy praktyka odbywała się zgodnie z programem i regulaminem praktyk?	87,95	8,43	3,61	0	0	0
Czy miała Pani/miał Pan przydzielonego opiekuna praktyki w instytucji przyjmującej?	90,36	6,02	2,40	1,20	0	0
Czy instytucja przyjmująca właściwie zorganizowała przebieg praktyki (np.: zapoznała studenta ze strukturą organizacyjną zakładu	91,56	6,02	1,20	1,20	0	0

³³ Decyzja nr 14 Dziekana Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad uzyskiwania opinii studentów o odbytych praktykach zawodowych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

³⁴ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów Wydziału Prawa z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta oceny praktyk zawodowych” opracowanego na Wydziale Prawa. Stan na 10.09.2025 r.

pracy, z zasadami obiegu dokumentów, z przepisami regulującymi działanie zakładu pracy)?						
Czy opiekun praktyk ze strony Uczelni prawidłowo wykonywał swoje obowiązki?	75,90	4,81	2,40	0	1,20	15,66

Jak wynika z tabeli nr 25. studenci bardzo wysoko ocenili poziom organizacji i realizacji praktyk. Według większości instytucja przyjmująca właściwie zorganizowała jej przebieg (97,58%). Praktykanci mieli przydzielonego opiekuna w instytucji przyjmującej, a praktyka odbywała się zgodnie z jej programem i regulaminem (po 96,38%). Ponadto, 89,15% badanych uznała, że informacje na temat praktyk zawarte na stronie internetowej Wydziału Prawa UwB są zrozumiałe i pomocne. Znaczna ich część proces naboru na praktykę prowadzoną przez Wydział Prawa UwB określiła jako przejrzysty i przyjazny dla studentów (81,92%). Uznała też, że opiekun praktyk ze strony Uczelni prawidłowo wykonywał swoje obowiązki (80,71%). Żaden z ankietowanych nie wyraził niezadowolenia z organizacji i realizacji praktyki.

Tabela nr 26. Rezultaty praktyk w opinii studentów

Ocena rezultatów praktyki	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Brak odpowiedzi
	[% badanych]					
Czy praktyka pozwoliła Pani/Panu na zapoznanie się ze sferą techniczno-organizacyjną instytucji przyjmującej (np. poznanie struktury instytucji i przepisów regulujących jej działanie)?	91,56	6,02	0	1,20	1,20	0
Czy praktyka pozwoliła Pani/Panu na zapoznanie się ze sferą merytoryczną instytucji przyjmującej (np. przygotowywanie projektów pism i rozstrzygnięć w ramach prowadzonych postępowań)?	84,33	8,43	4,81	1,20	1,20	0
Czy praktyka pozwoliła Pani/Panu na nabycie nowych umiejętności związanych z kierunkiem studiów?	69,88	8,43	1,20	1,20	1,20	18,07
Czy praktyka spełniła Pani/Pana oczekiwania?	83,13	12,04	3,61	0	0	1,20
Czy wystąpiły czynniki utrudniające realizację praktyk?	16,86	3,61	0	14,45	65,06	0

Jak wynika z tabeli nr 26. zdecydowana większość studentów bardzo wysoko oceniła

rezultaty odbytych przez nich praktyk. Uznali oni, że spełniły one oczekiwania studentów (95,17%). Umożliwiły zapoznanie się z ich sferą merytoryczną (92,76%) oraz ze sferą techniczno-organizacyjną instytucji przyjmującej (97,58%). W niewielkim zakresie wskazali na wystąpienie czynników utrudniających realizację praktyk (20,47%). Stwierdzili, że praktyka pozwoliła im na nabycie nowych umiejętności związanych z kierunkiem studiów (78,31%).

Około 3,6% studentów zgłosiło uwagi i opinie na temat praktyk. Nieliczni badani uznali dwutygodniowy okres praktyk za krótki, a zakres zleczanych zadań - za wąski. Według jednej osoby ankietowanej „opiekunka praktyk była bardzo pomocna od samego początku. Wszyscy studenci i studentki otrzymali przyjaznego maila z powitaniem i szczegółowymi, przejrzystymi instrukcjami, które również zawierały informacje dotyczące niestandardowego zaliczenia praktyk na podstawie pracy, czyli mojego przypadku. Uważam, że to choć mała rzecz, jednak znacznie wpływa na bezproblemowe przejście przez procedurę”.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

W ocenie ankietowanych pracodawców istotnym czynnikiem decydującym o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa jest posiadana wiedza merytoryczna oraz umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych.

Zasadniczo dobrze oceniają ich umiejętności i kompetencje niezbędne do pracy zawodowej. Studenci odbywający praktyki w otoczeniu społeczno-gospodarczym pozytywnie ocenili poziom organizacji i realizacji praktyk.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W celu realizacji rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego dotyczącej zwiększenia aktywności pracodawców przy wypełnianiu kwestionariuszy ankiet odbywają się rozmowy z ich przedstawicielami. Od lat następuje to w ramach Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa, a także na bieżąco, przy okazji spotkań i konferencji (np. podczas Seminariów prawnych dla biznesu lub białostockiej łoży BCC). Weryfikacji podlega model współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcami). Podjęto już inicjatywy zwiększające częstotliwość spotkań władz wydziału z przedstawicielami Rady Konsultacyjnej oraz na rzecz ich ukierunkowania na dyskusje wokół rozwoju (reform) poszczególnych kierunków studiów, a także na zwiększenie zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w proces oceny ich funkcjonowania (również w postaci ankiet).

Postulaty pracodawców zmierzające do poprawy jakości kształcenia realizowane są i

będą poprzez zmiany w programach studiów, organizację warsztatów i spotkań z praktykami, Centrum Praktyk Sądowych i Studenckiej Poradni Prawnej. Zgłoszone uwagi zostały przekazane pracownikom dydaktycznym. Należy podkreślić, że wymogi realizacji poszczególnych rodzajów zajęć są zgodne z sylabusami przedmiotów i uwzględniają różnice w formie zajęć. Programy studiów oferują szereg zajęć dodatkowych, co potwierdzają suplementy do dyplomów. Zakres tematyczny i formy zajęć są dostosowane do profilu ogólnoakademickiego.

Władze dziekańskie na posiedzeniach gremiów wydziałowych oraz na spotkaniach z pracownikami podkreślają wagę jakości kształcenia, stawianych wymogów i relacji prowadzącego zajęcia ze studentami.

9. MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów odbywa się na podstawie § 14 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Badania ankietowe z tego zakresu prowadzi Dział Spraw Studenckich, Sekcja - Biuro Karier przy pomocy ankiety internetowej (CAWI) udostępnionej przez Uniwersytecki System Obsługi Studentów (USOS) za pomocą serwisu Ankieter. Jego rezultatem jest wspomniane opracowanie p.t.: „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2023/2024, Raport z badań”. Badaną populację stanowili absolwenci Uniwersytetu w Białymstoku, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2023/2024.

Jak ustalono, w badaniu absolwentów Wydziału Prawa UwB przeprowadzonym w lutym 2025 r. uczestniczyło 99 osób spośród 525 absolwentów, co stanowi 18,8%. Według zbiorczych danych w czasie badań zatrudnionych było 77% absolwentów Wydziału Prawa UwB. Osoby niepracujące w przeważającej mierze kontynuują studia (57%) oraz będąc na utrzymaniu nie muszą podejmować zatrudnienia (35%). Nieco więcej niż 1/4 ankietowanych, którzy obecnie pracują, miała trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Osoby te wskazywały najczęściej na: brak ofert na lokalnym rynku pracy (90%), brak doświadczenia (86%) oraz nieatrakcyjne warunki zatrudnienia (90%). Większość ankietowanych (63%) jest zdania, że ich praca jest zgodna z profilem studiów. 28% respondentów zawodowo zajmuje się zupełnie czymś innym, niż wynikałoby to z ich kierunku kształcenia. Jeśli chodzi o kwestie wykorzystania umiejętności w pracy, które zostały nabyte podczas studiów to ankietowani na ogół je wykorzystują. Taką opinię posiada 44% badanych. Tylko nieco więcej niż 30% nie ma sposobności, aby skorzystać z umiejętności poznanych i ćwiczonych w toku nauki na uczelni.

Większość ankietowanych (89%) pracowała już podczas studiów, jednak tylko 7% ogółu absolwentów podczas wakacji. Dla 43% respondentów połączenie pracy i studiów stanowiło problem. Mankament w tym zakresie stanowiły: niedogodne godziny zajęć np. długie przerwy pomiędzy zajęciami lub pojedyncze zajęcia w ciągu dnia (60%) oraz duża odległość pomiędzy uczelnią a miejscem pracy (46%). 58% badanych z Wydziału Prawa UwB pozytywnie wspomina czas praktyk zawodowych. Odmienne zdanie ma tylko 13% ankietowanych. Zazwyczaj osoby poszukujące praktyk, robią to samodzielnie (43%). Nieco więcej niż co piąty znajduje pracodawcę do przeprowadzenia praktyk z dostępnej listy na wydziale. Z drugiej strony tylko jedna osoba została skierowana bezpośrednio do konkretnego pracodawcy. Ankietowani nie uważają, aby byli przygotowani pod względem praktycznym do wykonywanej pracy. Tę opinię podziela 62% badanych. Jeśli chodzi o zaplecze teoretyczne, to jest ono oceniane znacznie lepiej. Prawie połowa respondentów (47%) pozytywnie ocenia przygotowanie teoretyczne na Wydziale Prawa UwB. Jego absolwenci są zdania, że najbardziej uczelnia pomogła im w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych (39%). W przypadku umiejętności miękkich wskazań na brak pomocy jest mniej więcej tyle samo, co odpowiedzi dotyczącej jej udzielenia. Niestety jeśli chodzi o języki obce, a także umiejętności informatyczne to studenci są zdania, że te kompetencje zostały przećwiczone w najmniejszym stopniu. Z pomocy wydziału w zakresie nauki języków obcych niezadowolonych jest 48% badanych, a odnośnie kompetencji informatycznych - 66%. Większość absolwentów Wydziału Prawa UwB (67%) ponownie wybrałaby ofertę uczelni, aby na niej studiować. Również większość z tego grona ogółu badanych (44%) raz jeszcze rozpoczęłaby swoje studia na tym samym kierunku.

Poniżej zostaną przedstawione wyniki badań losów absolwentów Wydziału Prawa UwB w podziale na poszczególne kierunki studiów.

Tabela nr 27. Absolwenci Wydziału Prawa UwB rocznika 2023/2024 w podziale na kierunek studiów

Kierunek studiów	Liczba wypełnionych ankiet	%	Liczba absolwentów	%
Administracja	15	15	92	18
Bezpieczeństwo i prawo	19	29	117	22
Doradztwo podatkowe i administracja skarbową	0	0	38	7
Kryminologia	13	13	104	20
Prawo	47	47	160	30
Prawo i podatki w biznesie	0	0	14	3

Brak danych	5	5	-	-
Ogółem	99	100	525	100

Jak wynika z tabeli nr 27 najwięcej ankietowanych biorących udział w badaniu, ukończyło Prawo (47). Oni też mieli największy wkład w badania, jeśli chodzi o Wydział Prawa UwB. Po kierunku Bezpieczeństwo i prawo 19 osób wypełniło ankietę, po Administracji - 15, a po Kryminologii – 13. Ankiet nie wypełnili kończący kierunki: Doradztwo podatkowe i administracja skarbową oraz Prawo i podatki w biznesie.

Tabela nr 28. Trudności w znalezieniu zatrudnienia w opinii badanych

Kierunek studiów	Brak doświadczenia	Brak ofert na lokalnym rynku pracy	Brak odpowiednich kwalifikacji	Nieatrakcyjne warunki zatrudnienia	Za mało zaangażowanie w poszukiwanie pracy	Dyskryminacja ze względu na płeć	Dyskryminacja ze względu na wiek	Inne trudności
	[% badanych]							
Administracja	100	100	100	100	0	0	0	0
Bezpieczeństwo i prawo	75	100	75	100	0	50	100	50
Kryminologia	83	100	50	83	0	33	67	50
Prawo	86	86	57	86	14	0	29	57

Jak wynika z tabeli nr 28 najczęściej ankietowani ze wszystkich kierunków wskazywali trudności w zakresie braku ofert na lokalnym rynku pracy oraz nieatrakcyjnych warunków zatrudnienia. Ponadto absolwenci po Administracji narzekają, że brak im doświadczenia. Dodatkowo ankietowani po kierunku Bezpieczeństwo i prawo są dyskryminowani ze względu na wiek.

Tabela nr 29. Stopień wykorzystania w pracy umiejętności nabytych podczas studiów w opinii badanych

Kierunek studiów	W ogóle nie wykorzystuję	Nie wykorzystuję	Ani wykorzystuję, ani nie wykorzystuję	Wykorzystuję	W pełni wykorzystuję
	[% badanych]				
Administracja	17	17	0	25	42

Bezpieczeństwo i prawo	42	17	25	8	8
Kryminologia	56	22	22	0	0
Prawo	13	5	23	23	36

Jak wynika z tabeli nr 29 większość absolwentów po Administracji (67%) i Prawie (59%) wykorzystuje umiejętności w pracy, których nauczyli się podczas studiów. Niestety absolwenci pozostałych kierunków (Bezpieczeństwo i prawo, Kryminologia) gorzej oceniają tę kwestię. Jeśli chodzi o Kryminologię żaden badany nie stwierdził, by wykorzystywał jakiegokolwiek umiejętności w pracy zawodowej.

Tabela nr 30. Stopień przygotowania absolwentów pod względem praktycznym do wykonywania zawodu w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie przygotowały	Nie przygotowały	Ani przygotowały, ani nie przygotowały	Przygotowały	W pełni przygotowały
	[% badanych]				
Administracja	20	13	33	27	7
Bezpieczeństwo i prawo	42	21	11	16	11
Kryminologia	31	31	38	0	0
Prawo	34	36	23	6	0

Jak wynika z tabeli nr 30 po prawie wszystkich kierunkach absolwenci niezbyt dobrze oceniają przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu. Najlepiej wygląda to u osób po Administracji oraz Bezpieczeństwie i prawie. W pierwszym przypadku 34% respondentów, a w drugim 28% badanych ocenia, że są dobrze przygotowani pod tym względem. Pomijając Administrację, wśród pozostałych kierunków brak przygotowania wskazuje powyżej 60% badanych.

Tabela nr 31. Stopień przygotowania absolwentów pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie przygotowały	Nie przygotowały	Ani przygotowały, ani nie przygotowały	Przygotowały	W pełni przygotowały
------------------	---------------------------------	------------------	--	--------------	----------------------

	[% badanych]				
Administracja	7	7	40	20	27
Bezpieczeństwo i prawo	16	0	53	11	21
Kryminologia	0	15	38	31	15
Prawo	0	4	43	32	21

Jak wynika z tabeli nr 31 najlepiej czują się przygotowani do wykonywania zawodu pod względem teoretycznym absolwenci Prawa (53%), Administracji (47%) oraz Kryminologii (46%). Absolwenci Bezpieczeństwa i prawa nie mają w tej kwestii jednoznacznej opinii. Najwięcej z nich zaznaczyło odpowiedź środkową (53%).

Tabela nr 32. Pomoc studiów w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie pomogły	Nie pomogły	Ani pomogły, ani nie pomogły	Pomogły	Pomogły w dużym stopniu
	[% badanych]				
Administracja	7	14	21	36	21
Bezpieczeństwo i prawo	11	26	32	11	21
Kryminologia	15	8	46	31	0
Prawo	11	19	32	26	13

Jak wynika z tabeli nr 32 umiejętności specjalistyczne są cenione wśród absolwentów Administracji (57%), a także Prawa (39%). Jeśli chodzi o ankietowanych z pozostałych kierunków to nie mają oni jednoznacznej opinii w kontekście rozwoju wspomnianej umiejętności.

Tabela nr 33. Pomoc studiów w rozwinięciu języków obcych w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie pomogły	Nie pomogły	Ani pomogły, ani nie pomogły	Pomogły	Pomogły w dużym stopniu
	[% badanych]				
Administracja	8	8	46	31	8
Bezpieczeństwo i prawo	42	21	16	16	5
Kryminologia	31	23	23	23	0
Prawo	23	28	30	13	6

Jak wynika z tabeli nr 33 poziom języków obcych jest oceniany źle. Najgorzej w tej grupie wypadają absolwenci Bezpieczeństwa i prawa (63%), Kryminologii (54%) oraz Prawa (51%), a najlepiej - absolwenci Administracji. Spośród nich 39% badanych stwierdziło, że wydział pomógł w rozwinięciu omawianej kompetencji.

Tabela nr 34. Pomoc studiów w rozwinięciu umiejętności informatycznych w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie pomogły	Nie pomogły	Ani pomogły, ani nie pomogły	Pomogły	Pomogły w dużym stopniu
	[% badanych]				
Administracja	36	14	36	21	0
Bezpieczeństwo i prawo	53	11	21	11	5
Kryminologia	54	23	8	15	0
Prawo	49	21	23	6	0

Jak wynika z tabeli nr 34 gorzej niż poziom języków obcych, są oceniane umiejętności informatyczne. Po wszystkich kierunkach absolwenci są zdania, że wydział nie pomógł w rozwinięciu tych umiejętności.

Tabela nr 35. Pomoc studiów w rozwinięciu umiejętności miękkich w opinii badanych

Kierunek studiów	Studia w ogóle nie pomogły	Nie pomogły	Ani pomogły, ani nie pomogły	Pomogły	Pomogły w dużym stopniu
	[% badanych]				
Administracja	20	20	7	27	27
Bezpieczeństwo i prawo	16	5	37	26	16
Kryminologia	15	23	46	15	0
Prawo	9	30	28	30	4

Jak wynika z tabeli nr 35 umiejętności miękkie i ich rozwój podczas studiów jest dość dobrze oceniany na Administracji (54%). Absolwenci Kryminologii nie mają na ten temat jednoznacznej opinii. Najslabiej pomoc w rozwoju tej kompetencji oceniają absolwenci Prawa (39%), a także Administracji (40%).

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Zasadniczo, absolwenci dobrze sobie radzą na rynku pracy. Jednakże zróżnicowanie w tym zakresie wynika ze specyfiki kierunków. Wskazują także na różne trudności, w tym występujące na rynku lokalnym oraz niechęć pracodawców do zatrudniania osób bez doświadczenia zawodowego.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego: Nie sformułowano wówczas rekomendacji.

Białystok, 10.10.2025 r.